

T.C.
ADYAMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE EĞİTİM BİLİŞİM AĞI (EBA)
UYGULAMASININ ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİ

Mahmut Serkan YERLİ

Danışman
Doç. Dr. Mehmet YILDIZ

Adıyaman-2018

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Doç.Dr. Mehmet YILDIZ danışmanlığında, Mahmut Serkan YERLİ tarafından hazırlanan “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Uygulamasının Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi” başlıklı çalışma 20.../06/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından İlköğretim Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç.Dr. Yasin DOĞAN İmza:
Danışman : Doç.Dr. Mehmet YILDIZ İmza:
Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Feyyaz İZCİ İmza:

06/07/2018
M. Cahit GELİK
Enstitü Müdürü

BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Uygulamasının Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi**” adlı çalışmanın, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

20/06/2018

Mahmut Serkan YERLİ

İmza

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Uygulamasının Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi

Mahmut Serkan YERLİ

Adıyaman Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İlköğretim Anabilim Dalı

Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı

Haziran, 2018

Bu çalışmanın amacı Eğitim Bilişim Ağı (EBA)'nın Sosyal Bilgiler Eğitimine akademik yönden etkisini belirlemektir. Bu amaçla yarı deneysel bir çalışma olan öntest sontest kontrol gruplu deneme modeli uygulanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi kullanılmıştır. Deney 2017-2018 eğitim öğretim yılında Adıyaman Merkez Türkiye Petrolleri Ortaokulunda 6.sınıf düzeyinde, deney grubu 43 ve kontrol grubu 40 öğrenci olmak üzere toplam 83 öğrenciyle yürütülmüştür. 6 hafta süren çalışmada deney ve kontrol sınıfları belirlenmiş ve deney sınıfında EBA içerikleri kullanılarak EBA destekli bir öğretim uygulanmıştır. Kontrol sınıfında ise farklı bir yöntem kullanılmadan Milli Eğitim Bakanlığının yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırladığı öğretmen kılavuz kitabı doğrultusunda dersler işlenmiştir.

Deney ve kontrol sınıflarına öntest ve sontest uygulanmıştır. Elde edilen veriler bağımlı ve bağımsız gruplar t-testine tabi tutulmuştur. Elde edilen veriler neticesinde deney ve kontrol grupları arasında sontest puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Bir başka ifade ile uygulanan EBA Destekli Öğretim ile yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan öğretmen kılavuz kitabı doğrultusunda işlenen dersler akademik başarı üzerinde benzer oranda etki göstermiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular neticesinde var olan durumun iyileştirilmesine yönelik; EBA'nın içerik yönünden desteklenmesi, teknolojik yatırımların öğretmenlerin gelişimiyle paralel yapılması gibi önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: EBA Destekli Eğitim, Eğitim Bilişim Ağı (EBA), Başarı, Teknoloji

ABSTRACT

Master's Thesis

The effect of Education Informatics Network (EBA) Application on Students Academic Success in Teaching Social Studies

Mahmut Serkan YERLİ

Adıyaman University

Institute of Social Sciences

Department of Primary Education

Social Studies Education Program

June, 2018

The aim of this study is to determine the academic impact of the Education Informatics Network (EBA) on social studies education. For this purpose, a pre-test, post-test control group experimental model, which is a semi-experimental study has been applied. The success test developed by the researcher has been used as a data collection tool. The experiment was carried out in 2017-2018 academic year at Türkiye Petrolleri Middle School in Adıyaman Center together with 43 test groups, 40 control groups at 6. class level, a total of 83 students. The experiment and control groups were determined in the study which lasted for 6 weeks and EBA-supported instruction was applied using EBA content in the experimental group. In the control group, lessons were taught in accordance with the teacher's guide book prepared by the Ministry of National Education according to constructivist approach without using a different method.

Pre-test and post-tests were applied in experimental and control groups. The data were analysed using dependent and independent groups t-test. As a result of the data, there was no significant difference between scores the post-tests of experimental and control groups. In other words, the EBA-supported teaching and the prepared teacher's guide book according to constructivist approach had a similar effect on academic success.

As a result of the findings obtained from the research, suggestions were made to improve the existing situation, to support EBA in terms of content, making technological investments in parallel with the development of teachers.

Keywords: EBA Supported Education, Education Informatics Network (EBA), Success, Technology

ÖNSÖZ

İnsan hayatını etkileyen pek çok gelişmenin yaşandığı günümüzde eğitim alanında da önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Ülkenin geleceği için yapılan yatırımlar arasında eğitime ayrılan pay önemli bir yere sahiptir. Son dönemde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) projesi ile okulların teknolojik araçlarla donatılması önemli bir yatırımdır. Bu proje kapsamında Eğitim Bilişim Ağı (EBA) uygulamaları da öğretmen ve öğrencilere içerik desteği sağlamaktadır.

Yapılan yatırımların ne ölçüde hedefine ulaştığının tespiti daha sonra atılacak adımlarda da yönlendirici olacaktır. Sosyal bilgiler dersinde EBA uygulamalarının öğrencilerin akademik başarısına ne ölçüde katkı sunduğunu görmek amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

Çalışmamın her aşamasında benden desteklerini esirgemeyen ve zorlukların çözümünde bana yardımcı olan çok değerli insanlara desteklerinden dolayı teşekkür borçluyum.

Katkılarından dolayı öncelikle danışmanım Sayın Doç. Dr. Mehmet YILDIZ'a teşekkür ederim.

Çalışma süresince yardımlarını esiremeyen çok değerli hocalarım, Prof.Dr. Hacı DURAN, Doç.Dr. Yasin DOĞAN, Doç.Dr. Orhan HANBAY, Dr. Fatma TORUN, Dr. Ömer ERDİMEZ, Öğr.Gör. Serdal YERLİ'ye ve mesai arkadaşım Musa POLAT'a teşekkür ederim.

Ayrıca deney sürecini yürüttüğüm Türkiye Petrolleri Ortaokulu Sosyal Bilgiler Öğretmeni Dr. Hüseyin EROL, Yavuz Selim Ortaokulu Sosyal Bilgiler Öğretmeni Hasan KURT, Şambayat Ortaokulu Sosyal Bilgiler Öğretmeni Ali AVCU'ya teşekkür ederim.

Çalışmamda bana her türlü zorluğu aşmamda yardımcı olan eşime ve çocuklarıma sonsuz teşekkür borçluyum.

Adıyaman, Haziran, 2018

Mahmut Serkan YERLİ

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE LİTERATÜRE KATKISI

Teknolojinin hayatımıza her geçen gün daha fazla girmesiyle herkesin, özellikle de bilinçli ve donanımlı kişilerin süratle ulaşabildiği bilgiden eğitim başta olmak üzere her alanda yararlanmak zorunlu hale gelmiştir.

Bununla birlikte, teknoloji sayesinde bilgiye ulaşma imkânının artması, çeşitli sorunları da beraberinde getirmiştir. Dersler için internetten yararlanmak isteyen öğrencilerin, istenmeyen zararlı içeriklerden olumsuz yönde etkilenmeleri, bu konuda bilinen en yaygın örneklerdendir. Öğrencilerin, bu olumsuz içeriklerle karşılaşmaksızın istedikleri bilgilere derli toplu şekilde ulaşabilmeleri, bu açıdan çok önemli bir ihtiyaçtır. Bu anlamda devletin öğrencilere sunmuş olduğu EBA uygulamaları, söz konusu ihtiyacı karşılamaya yönelik önemli bir hizmettir.

Bilgi toplumu olma ve çağdaş dünyaya entegrasyon çabaları, sosyal bilgiler eğitiminde gözetilen hedef ve kazanımlar içindedir. Bu hedef ve kazanımların temini için sosyal bilgiler öğretimini daha etkin ve verimli kılmak; bunun için de teknolojik gelişmelerden faydalanmak kaçınılmaz olmuştur. Nitekim çok büyük yatırımlarla uygulamaya konulan Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) projesi kapsamında öğrencilere, 2011 yılından beri güvenli ve zengin bir eğitim içeriği sunulmaya çalışılmaktadır.

Eğitim Bilişim Ağı (EBA) uygulamaları da Fatih projesinin bir parçasıdır ve sosyal bilgiler öğretimine yardımcı olacak bir içeriğe sahiptir. Çalışmamızın hedefini teşkil eden, bu projenin sosyal bilgiler öğretiminde etkili olup olmadığının bilimsel bir araştırmayla ortaya konulması, aynı istikamette daha sonra atılacak adımlar için de yönlendirici olacaktır.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iv
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ.....	viii
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE LİTERATÜRE KATKISI	ix
KISALTMALAR	xii
TABLolar	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. PROBLEM DURUMU	7
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	7
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	7
1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	8
1.5. VARSAYIMLAR	8
1.6. TANIMLAR.....	8

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. SOSYAL BİLGİLER DERSİ.....	10
2.2. SOSYAL BİLGİLERDE BİLGİSAYAR DESTEKLİ EĞİTİM	16
2.2.1. Sosyal Bilgilerde Bilgisayar Destekli Eğitim Uygulamaları	16
2.3. EĞİTİM BİLİŞİM AĞI (EBA).....	18
2.3.1. EBA'nın İçeriği	19
2.3.2. Sosyal Bilgiler EBA İçerikleri.....	20
2.3.3. Kısaca EBA Neyi Amaçlamaktadır?.....	21

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ	31
3.2. PİLOT UYGULAMA	32
3.3. EVREN VE ÖRNEKLEM	33
3.4. BAŞARI TESTİNİN GELİŞTİRİLMESİ.....	33
3.5. DENEY VE KONTROL GRUPLARININ BELİRLENMESİ.....	38
3.6. UYGULAMA SÜRECİ.....	40
3.6.1. Ülkemiz ve Dünya Ünitesi Kazanımları	41
3.6.2. Deney Grubunda Ünite Planı	41

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME YÖNELİK BULGULAR VE YORUM.....	44
4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME YÖNELİK BULGULAR VE YORUM	45
4.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME YÖNELİK BULGULAR VE YORUM.....	45
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	47
KAYNAKÇA	50
ÖZGEÇMİŞ.....	54
EKLER LİSTESİ	55
Ek-1: Pilot Uygulama Araştırma İzin Belgesi	56
Ek-2: Başarı Testi Pilot Uygulama	57
EK-3: Başarı Testi.....	61
Ek-4: Araştırma İzin Belgesi.....	64
Ek-5: EBA İçerik Resimler	65
Ek-6: Sınıf İçi Etkinlik Görselleri.....	68
Ek-7: Kitap Etkinlik ve İçerik Örnekleri	72

KISALTMALAR

- BDÖ** : Bilgisayar Destekli Öğretim
- NCSS** : ABD Ulusal Sosyal Bilgiler Konseyi
- FATİH** : Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
- EBA** : Eğitim Bilişim Ağı
- MEB** : Milli Eğitim Bakanlığı
- YEĞİTEK** : Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

TABLÖLAR

Tablo 1: Araştırma Modeli.....	32
Tablo 2: Başarı Testi Kazanım Belirtke Tablosu(Pilot Uygulama).....	35
Tablo 3: Başarı Testi Madde Güçlük İndeksi ve Madde Ayırt Edicilik İndeksleri Tablosu.....	37
Tablo 4: Başarı Testi Kazanım Belirtke Tablosu.....	38
Tablo 5: Grupların Öntest Puan Ortalamaları.....	39
Tablo 6: Deney ve Kontrol Grupları Öntest Puanları T-Testi Sonuçları.....	39
Tablo 7: Deney Sınıfı Ünite Planı.....	42
Tablo 8: Deney Grubu Öntest Sontest Puanlarının Karşılaştırması.....	44
Tablo 9: Kontrol Grubu Öntest Sontest Puanlarının Karşılaştırması.....	45
Tablo 10: Deney ve Kontrol Sınıfları Sontest Puanlarının Karşılaştırması.....	46

GİRİŞ

Teknolojinin hızlı gelişimi hayatımızı her yönüyle etkilemektedir. Bu değişim bizi bazı alışkanlıklarımızı değiştirmeye yöneltmektedir aynı zamanda çağı yakalama çabası bizi bu değişime zorlamaktadır.

21. yüzyılda dünyamız, bilim, bilgi ve iletişim teknolojinin gelişmesi ile birlikte hızlı bir değişim süreci içerisine girmiştir (Alabay, 2015. Akt, Fidan, Erbasan ve Kolsuz, 2016: 626). Ülkeler bilim ve teknolojiye yaşanan değişimler karşısında kendi toplumlarını çağın gereklerine göre yetiştirme ihtiyacı duymuşlardır. Çünkü yaşadığımız çağda bir ülkenin gelişmişlik düzeyini çağın gereklerine uygun olarak eğitilmiş; analitik, yaratıcı, eleştirel düşünebilen; nitelikli, teknolojiyi etkin ve verimli bir şekilde kullanabilen yetişmiş insan gücü belirlemektedir. Bireyleri çağın gereklerine uygun olarak eğitmenin en önemli ve etkili yolunun eğitimden geçtiği ise aşîkardır. Zira toplumsal değişim ve gelişim düzeyini belirleyen iki etkenin eğitim ve teknoloji olduğu düşünölmektedir (Fidan, Erbasan ve Kolsuz, 2016: 626). Bu durum öğretmen ve öğrenci rollerinde değişimlerin yaşanmasına yol açmaktadır (Duran, 2012).

Sürekli değişen ve gelişen dünyamızda eğitimin ve öğretimin çağın gereklerine uygun olması ölkeler için bir hedef kabul edilmiştir (Ateş, Çerçi ve Derman, 2015: 107). Bu yaklaşıma bağılı olarak hızla gelişen teknolojiyi eğitim ortamlarına uygun hale getirme çalışmaları hız kazanmıştır (Tüysüz ve Çümen, 2016: 281). Ülkemizde de bireylerin yetiştirilmesini esas alan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda Türk Milli Eğitimi'nin genel amaçları sıralanmıştır. Türk Milli Eğitiminin genel amaçları 13. maddesinde;

“Her derece ve türdeki ders programları ve eğitim metotlarıyla ders araç ve gereçleri, bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ölkö ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir. Eğitimde verimliliğin artırılması ve sürekli olarak gelişme ve yenileşmenin sağlanması bilimsel araştırma ve değerlendirmelere dayalı olarak yapılır. Bilgi ve teknoloji üretmek ve kültürümüzü geliştirmekle görevli eğitim kurumları gereğince donatılıp güçlendirilir; bu yöndeki çalışmalar maddi ve manevi bakımından teşvik edilir ve desteklenir.”

ifadesi yer almaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2015).

Yukarıda belirtilen genel amaçlara bakıldığında ülkemiz, çağın gereklerine uygun olarak bir yandan kurumları teknoloji ile uyumlu bir şekilde donatmayı amaçlarken bir yandan da bireylerin teknolojiyi etkin ve verimli bir şekilde kullanabilmelerini önemli birer hedef haline getirmiştir. Çünkü teknoloji çağında yaşamaktayız ve her geçen gün teknoloji, özellikle eğitimde bireylerin hayatlarının vazgeçilmez bir parçası olmuştur (Bolat, 2016: 3374).

Eğitimde beklenen davranışları kazandırmanın en etkili yolu ise iyi hazırlanmış bir eğitim programından geçmektedir. Eğitim programları, bir ülkenin sadece yaşadığı çağda değil gelecek yüzyıllarda gelmek istediği medeniyet şeklini ve insan tipini belirler. Bireyleri yetiştirmek amacıyla hazırlanan eğitim programları ise ağırlıklı olarak formal eğitim kurumları olan okullarda yürütülmektedir. Eğitimin daha etkili, verimli ve istenen hedeflere ulaşmasında neler yapılabileceği, eğitim bilimciler tarafından hep araştırılan bir durum olmuştur. Nitekim çeşitli öğretim programları, öğretim yöntem ve teknikleri de ilerleme hızı sürekli katlanan teknoloji göz önünde bulundurularak kesintisiz şekilde geliştirilmeye devam etmektedir.

Özellikle iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler ülkeler arasındaki sınırları kaldırmış; bilginin hızlı bir şekilde yayılmasına neden olmuştur. Bu da önemli miktarda bilgi birikimini beraberinde getirmiştir (Ekici ve Yılmaz, 2013: 317). Bilginin hızlı bir şekilde bütün dünyaya yayılmasında etkili olan en önemli araç ise 1969 yılında ARPANET (Gelişmiş Araştırma Projeleri Dairesi Ağı) ismi ile gündelik hayata giren ve daha sonraki yıllarda gelişimini her geçen gün daha da hızlandıran internet olmuştur (Miller, 2004: 2). 1960'lı yıllarda uzaya çıkma hamleleri ile temelleri atılan internet, 1980'lerde devlet kurumlarında kullanılmaya başlanmış ve çok kısa bir zaman sonra hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir.

Bugün artık ülkeler ve toplumlar neredeyse birçok günlük ve resmi işlemlerini internet aracılığı ile gerçekleştirmekte ve dünyada meydana gelen gelişmeler hakkında internet aracılığı ile haberdar olmaktadır. Böylece teknolojinin kullanımı, güvenli internet, internetin eğitimin içinde yer aldığı bilgisayar destekli

eğitim son dđnemlerin sđrekli kullanılan kavramları haline gelmiştir. İnternet bir yandan bireyler için birçok fırsatı beraberinde getirirken bir yandan da birçok olumsuzlukları içeren riskler taşıtmaktadır. İnternette özellikle facebook, twitter gibi sosyal ağların ve video paylaşım sitelerinin yaygınlaşması, interneti bir bilgi edinme ve araştırma kaynağı olmaktan çıkararak daha çok bir eğlence aracı haline getirmiştir. Buna bağlı olarak internette bireyleri olumsuz yönde etkileyecek yanlış bilgiler, şiddet, korku ve cinsel içerikli görüntüler hızla artmış ve internet ortamı doğru bilgi ile yanlış bilgiyi, gerçek ile yalanı birbirinden ayırmanın zorlaştığı bir alan haline gelmiştir. Bütün bu olumsuzluklar, toplumların geleceği olan çocukların zihinsel, duygusal, kişisel ve ruhsal gelişimlerinde olumsuzluklara sebep olmuştur (Aslan, 2016: 3).

Teknolojide ve internette yaşanan bu değişimler ve gelişmeler birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da kendisini hissettirmiştir (Altın ve Kalelioğlu, 2015: 90). Bilgisayar ve internete dayalı eğitim ortamı ise giderek artan bir şekilde teknoloji trendi haline gelmiştir (Pizarro, 2010: 4). Bilgisayarın ve internetin bu şekilde eğitim alanına girmesiyle birlikte eğitimde bu araçtan etkili bir şekilde nasıl yararlanılabileceği meselesi gündeme gelmiştir (Huang, 2004: 18). Böylece, interneti zararlı içeriklerden olabildiğince arındırarak ve bir eğlence ve vakit geçirme aracı olmaktan çıkararak etkin ve verimli kullanılabilir sağlıklı bir öğrenme ortamı haline getirmek, eğitimin bütün paydaşları için bir gereklilik halini almıştır. Çünkü yeni teknolojilerin eğitime entegre edilmesi kaçınılmaz olmuştur (Curbelo-Ruiz, 2002: 17).

Bilgisayar ve internet teknolojilerinin özellikle okullara girmesiyle eğitim anlayışı eğitimin bütün kademelerinde değişmeye başlamıştır (Pizarro, 2010: 4). Dolayısıyla eğitim ve öğretimin niteliğini artırmak için, gelişen bu teknolojilerden eğitim kurumlarında azami ölçüde istifade edilmesi, acil bir ihtiyaa dđn řm řt r (Liaw, 2000: 2).

Çocukların interneti kullanmaya ilk başladığı yer ev ortamıdır. Bu nedenle ailelerin de teknoloji okuryazarlığı konusunda etkin ve bilinçli olmaları, çocukların internette karşılaşabileceği olumsuzlukların bertaraf edilmesi açısından büyük önem taşıtmaktadır. Nitekim bu olumsuzluklarla baş edebilmek için anne babalar,

öğretmenler, yöneticiler gibi eğitimin paydaşları birçok yöntem ve teknik geliştirmeye çalışmaktadırlar. Böylece bu yeni bilgisayar ve internet teknolojisinin istenen hedefler doğrultusunda öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağı incelenmeye başlanmıştır (Banoğlu, Madenoğlu, Uysal ve Dede, 2014: 40; Öçal ve Şimşek, 2017: 93).

Milli Eğitim Bakanlığı da eğitim öğretim faaliyetlerini daha etkin kılabilmek için son dönemlerde teknolojik alanda önemli yatırımlar yapmıştır. Bu yatırımlardan en önemlisi de kısaltılmış ismi FATİH olan Fırsatları Artırma Teknolojiyi Artırma Hareketi Projesi'dir. Ulaştırma Bakanlığı tarafından desteklenen ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen proje ile okulların bilgi teknolojileri ile donatılarak derslerin daha verimli işlenmesine katkıda bulunacak daha güvenli bir internet kullanımını amaçlanmıştır. Bu kapsamda sınıflara etkileşimli tahtalar takılmış ve internet ağı kurulmuştur.

Sınıflara yerleştirilen bu koca bilgisayarların yeterli olamayacağı ve bunların içerik yönünden de desteklenmesi gerektiği düşüncesinden hareketle, tamamlayıcı mahiyette Eğitim Bilişim Ağı (EBA) uygulaması geliştirilmiştir. Böylece öğretmenlerin ve öğrencilerin verimli bir şekilde yararlanacağı, her sınıf seviyesine uygun e-içeriğin yer aldığı, birçok duyu organına hitap eden, dersleri daha eğlenceli bir hale getiren ve görsel açıdan zenginleştiren güvenli bir internet ağı oluşturulmuştur (Bout, 2015: 9). Ayrıca internetin okullardaki kullanımını daha güvenilir hale getirmek için bazı zararlı içeriklere erişim engellemiştir.

Özetle FATİH projesi kapsamında okullara etkileşimli tahtalar yerleştirilmiş, bunların içine öğretmenlere yardımcı olacak alıştırmalar, eğitici oyunlar, video, resim, harita, örnek dersler, çalışma kâğıtları gibi eğitim içerikleri yüklenmiş ve kullanımı halinde öğretmene ve öğrencilere yardımcı olacak uygulamalar ile ders desteği sağlanmıştır. Çeşitli eğitim siteleri ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında yapılan anlaşma ile bu elektronik içerikler, EBA içerisinde ücretsiz olarak öğrenciler tarafından kullanılabilir.

EBA içerisinde, birçok ders için olduğu gibi sosyal bilgiler dersi için de pek çok yardımcı içerik bulunmaktadır. Sosyal bilgiler ders müfredatında yer alan tarih,

sosyoloji gibi konuların soyut özellikte olması, bu derslerde teknoloji kullanımı ile görsel öğelerin sunumunu önemli hale getirmektedir. Çünkü sosyal bilgiler dersinin sosyoloji, antropoloji, psikoloji, tarih, siyasal bilgiler, ekonomi gibi pek çok disiplini barındıran bir yapısı vardır (Doğan, 2007: 2). Bazı kavramlar soyut özelliğinden dolayı öğrenciler tarafından kolay anlaşılammaktadır. Bu sebeple konular işlenirken farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması ve görselliğin artırılması önemlidir. Zengin bir içerik yapısı olan EBA uygulamasın sosyal bilgiler öğretiminde de kullanılması sosyal bilgiler dersinin anlaşılrlığını artırabilir.

Sosyal bilgiler dersinin, öğrenciler tarafından sevilerek işlenen daha etkili ve verimli bir ders olabilmesi içinde teknolojiden faydalanılması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında EBA uygulamaları içinde yer alan sosyal bilgiler ders içeriklerinin kullanılması sosyal bilgiler dersini daha etkili ve verimli kılabilir. Bu içerikler, hem grup halinde hem de bireysel öğrenmeyi destekleyici bir özelliğe sahiptir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin de yeni gelişmelere sahip çıkması, sosyal bilgiler dersindeki verimliliği artıracaktır. Tarafımızca yürütülen bu araştırmada, EBA uygulamalarının sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarısına ne ölçüde katkı sunduğu anlaşılmaya çalışılmıştır.

Gerçekleştirilen literatür taramasında, EBA uygulamasının çeşitli öğretim kademelerinde kullanılması ile ilgili yurt içinde, yeterli olmamakla birlikte birçok araştırma yapıldığı görülmüştür. Yapılan bu çalışmaların büyük çoğunluğu, EBA uygulaması ile ilgili farklı branşlarda görev yapmakta olan öğretmenlerin ve farklı kademelerde öğrenim görmekte olan öğrencilerin görüşlerini (Alabay, 2015; Altın ve Kalelioğlu, 2015; Banoğlu, Madenoğlu, Uysal ve Dede, 2014; Kayahan ve Özduran, 2016; Oçal ve Şimşek, 2017; Pamuk, Çakır, Ergun, Yılmaz ve Ayas, 2013; Tutar, 2015; Tüysüz ve Çümen, 2015; Vural ve Ceylan, 2014) ele almaktadır.

Aslan (2012), 2010-2015 yılları arasındaki dönem için Türkiye’de çocukların güvenli internet kullanımındaki değişimler ve uygulamaların yansımalarını ortaya koyan bir araştırma gerçekleştirmişken Aydoğan (2016), EBA destekli öğretimin, 4. sınıf öğrencilerinin “ısı-sıcaklık” ve “erime-çözünme” konularındaki kavram yanlışlarına ve tutumlarına etkisini inceleyen bir araştırma yapmıştır. Birişçi ve Uzun (2014) ise matematik öğretmenlerinin derslerinde etkileşimli tahta kullanımına

ilişkin görüşlerini ele alan bir araştırma yapmıştır. Bolat (2016), tarafından yürütülen araştırmada ters yüz öğrenme ve ters yüz sınıflar hakkında bilgi verilmesi hedeflenmiş; bu çerçevede ters yüz edilmiş sınıfların Eğitim Bilişim Ağı (EBA) tabanlı kullanımına yer verilmiştir. Güvendi (2014) ise Millî Eğitim Bakanlığı'nın öğretmenlere sunmuş olduğu çevrimiçi eğitim ve paylaşım sitelerinin öğretmenlerce kullanım sıklığını belirlemek üzere bir araştırma gerçekleştirmiştir. Özel (2014), Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum ve Davranışları konulu çalışmasında öğretmenlerin; cinsiyet, yaş ve kıdem değişkenlerinin teknoloji kullanımlarını nasıl etkilediği yönünde bir araştırma yapmıştır.

EBA kullanımını akademik başarı ve sosyal bilgiler dersi ile ilgili inceleyen bir çalışmaya ise henüz rastlanmamıştır. Bu yönüyle, yapılan bu çalışmanın sosyal bilgiler alanına önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bu bölümde araştırmaya ilişkin problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. PROBLEM DURUMU

Bu çalışmada, eğitim bilişim ağı (EBA) destekli öğretimin sosyal bilgiler dersinde akademik başarı üzerinde etkisi var mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmada, sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı (EBA) uygulamasının akademik başarı üzerinde etkisi olup olmadığı sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amaçla yapılan yarı deneysel araştırmayla, ana problem bağlamında aşağıdaki alt problemlere de yanıt aranmıştır.

1. Deney grubu öntest ve sontest başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Kontrol grubu öntest ve sontest başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Deney ve kontrol grupları arasında akademik başarı bağlamında sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Dünyada bilişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, eğitim öğretimde bu teknolojilerin kullanımını zorunlu kılmaktadır. Yine eğitim ve öğretim faaliyetlerinin zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın yürütülmesi konusunda, çok uzak olmayan bir gelecekte, teknolojinin de desteğiyle çok önemli mesafeler alınacağı tahmin edilmektedir. Eğitimcilerin, yaşanan bu gelişmelerden uzak kalması düşünülemez.

Teknolojinin hayatımıza her geçen gün daha fazla girmesiyle beraber teknolojiden eğitim başta olmak üzere her alanda yararlanmak zorunlu hale gelmiştir.

Bununla birlikte, teknoloji sayesinde bilgiye ulaşma imkânının artması, çeşitli sorunları da beraberinde getirmiştir. Dersler için internetten yararlanmak isteyen öğrencilerin, istenmeyen zararlı içeriklerden olumsuz yönde etkilenmeleri, bu konuda bilinen en yaygın örneklerdendir. Öğrencilerin, bu olumsuz içeriklerle karşılaşmaksızın istedikleri bilgilere derli toplu şekilde ulaşabilmeleri, bu açıdan çok

önemli bir ihtiyaçtır. Bu anlamda devletin öğrencilere sunmuş olduğu EBA uygulamaları, söz konusu ihtiyacı karşılamaya yönelik önemli bir hizmettir.

EBA sosyal bilgiler öğretimine yardımcı olacak bir içeriğe sahiptir. Güvenli ve ulaşımı kolay bu içeriklerin sosyal bilgiler dersine de önemli katkılar yapacağı düşünülmektedir. Fakat bu güçlü tahminleri doğrulamaya yönelik, alanla ilgili önemli bir çalışma bulunmamaktadır. Çalışmamızın hedefini teşkil eden, EBA'nın sosyal bilgiler öğretiminde öğrencilerin akademik başarıları üzerinde etkili olup olmadığının bilimsel bir araştırmayla ortaya konulması, aynı istikamette daha sonra atılacak adımlar için de yönlendirici olacaktır.

Bu çalışma Sosyal bilgiler öğretiminde, EBA uygulamalarının akademik başarıya ne ölçüde katkı sağladığını tespit etme yönünde yapılan ilk çalışma olması bakımından önem kazanmaktadır

1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırma;

1. Adıyaman ili Merkez ilçesinde Türkiye Petrolleri Ortaokulunda öğrenim gören 6. Sınıf düzeyinde; deney grubunda 43 öğrenci ve kontrol grubunda 40 öğrenci olmak üzere toplam 83 öğrenciyle yapılmıştır.
2. Sosyal bilgiler dersinin 6.sınıflar öğretim programının 5.Ünitesi “Ülkemiz ve Dünya” konuları seçilmiştir.
3. 6 Haftalık uygulama süresinde uygulanmıştır.
4. FATİH projesinin EBA uygulamaları ile sınırlıdır.

1.5. VARSAYIMLAR

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin, kendilerine uygulanan testlerdeki soruları sahip oldukları bilişsel davranış düzeyleri doğrultusunda objektif olarak cevaplandıkları varsayılmıştır.
2. Uygulama süreci dışında yer alan değişkenlerin ve faktörlerin grupları aynı düzeyde etkilediği varsayılmıştır.

1.6. TANIMLAR

Yapılandırmacı Yaklaşım: Öğrenmenin öğrenci için anlamlı olması gerektiğini savunan bir kuramdır. Bu kuram öğrenmenin nasıl gerçekleştiğinden hareketle

öğrenme sürecini daha anlamlı hale getirmek için neler yapılabileceğini sorgular (Safran ve Ata, 2016: 59).

Bu yaklaşımda sonuç değil süreç önemlidir Bu yaklaşımda etkinlik merkezli dersler işlenir. Öğrenci için öğrenmeyi anlamlı hale getiren her türlü etkinlik bu yaklaşıma uygundur.

Bilgisayar Destekli Öğretim: Eğitim öğretim faaliyetlerinde bilgisayarın araç olarak kullanılmasıdır. Öğretimi kolaylaştırıcı; görsel, işitsel ve yazılı materyallerin sunumunu, kaydedilmesini, araştırılmasını, üzerinde değişiklik yapılmasını sağlayan teknolojilerin kullanılmasıdır (Gömlüksüz, 2006:184).

Başarı Testi: Başarı testleri, belli bir programa dayalı olarak öğretim sonunda öğrencilerin bilgi, kavram ve anlayış yönünden gösterdikleri akademik gelişimi belirlemek amacı ile hazırlanan ve kullanılan testlerdir” (Yıldırım, 1999:15. Akt. Doğan, 2007: 212).

Öntest: Bir konu hakkında öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyini ölçmek amacıyla öğretim öncesi uygulanan testlerdir.

Sontest: Öğretimi yapılan bir konunun ne ölçüde kazandırıldığını ölçmeye yarayan testlerdir.

Deney Grubu: Bir deney sırasında ölçülmek istenen değişkenlerin etkisini ölçmek amacıyla üzerinde uygulama yapılan gruptur.

Kontrol Grubu: Bir deney sırasında değişkenlerin sabit tutulduğu ve deney grubuyla karşılaştırma yapılacak gruptur.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırmanın kuramsal çerçevesiyle ilgili kavramlara yer verilmiştir. Sosyal bilgiler nedir? sorusuna yanıt aranmış, sosyal bilgiler öğretiminde teknoloji kullanımının sosyal bilgiler öğretimine katkısı belirlenmeye çalışılmış ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ile ilgili yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

2.1. SOSYAL BİLGİLER DERSİ

Dünyada sosyal bilimlerin bilim alanı olarak tanınması son dönemlerde gerçekleşmiştir. Bunun başlıca sebebi, somut ürünlerin çoğunlukla fen ve teknik bilimlerin ürünü olmasıdır. Ancak yaşanan toplumsal gelişmeler, sorunlar ve bunların açıklanması ihtiyacı, sosyal bilimlerin değerini büyük ölçüde artırmıştır. Bununla birlikte Türkiye’de sosyal bilimlere hâlâ yeterli önemin verildiği söylenemez (İnan, 2014: 16).

Sosyal bilim ve sosyal bilgi kavramları da birbirine benzeyen kavramlar olsa da birbirinden farklı kavramlardır. Sosyal bilimler; tarih, coğrafya, sosyoloji, arkeoloji, yönetim, uluslararası ilişkiler, antropoloji, bilim ve ekonomi gibi her biri kendi öznel alanlarında bilimsel veriler ortaya koyan bilim dallarının bütününe ifade etmektedir. Sosyal bilgiler ise bu bilim dallarının ortaya koymuş olduğu bilgileri kullanan, bunlardan beslenen bir derstir (İnan, 2014: 2).

Sosyal bilgiler dersi temel eğitimde 4,5,6,7. sınıflarda okutulan bir derstir. Bu derste sosyal bilimlerden elde edilen veriler öğrenciler için basitleştirilerek sunulmaktadır. “Sosyal bilgiler, sosyal bilimler alanında akademik ortamda üretilen bilimsel bilgiyi kullanmakta, ancak bu bilgiyi özel bir kitle olan öğrencilere sunmaktadır.” Bu yönüyle sosyal bilgiler başlı başına bir disiplin olmayıp, farklı disiplinlerden faydalanan bir derstir. Sosyal bilgiler dersinin çocukların topluma etkin bir şekilde katılmasını amaçlayan bir yapısı vardır. Amerika Birleşik Devletlerinin farklı kültürleri bir arada barındıran yapısı nedeniyle, göçmenlerin topluma entegrasyonu bağlamında sosyal bilgiler dersi kavramı ilk defa orada ortaya çıkmıştır. Böylece ayrı bir ders olarak ilk defa ABD’de ders olarak okutulmaya başlanan sosyal bilgiler dersi zamanla dünyaya yayılmıştır (Kabapınar, 2014: 2).

Yeni bir ders olması sebebiyle eğitimciler, sosyal bilgiler konusunda uzlaşabildikleri bir tanım geliştirebilmek için uzun bir süre beklemek zorunda kalmışlardır (Aslan, 2016). ABD'deki sosyal bilgiler eğitimcilerinin sivil toplum kuruluşu olan Amerikan Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS)' nin yaptığı bu tanıma göre:

“Sosyal bilgiler insan ve toplum bilimlerini vatandaşlık becerilerini geliştirmek amacıyla bütünleştirmektedir. Sosyal bilgiler, okul programları içerisinde antropoloji, arkeoloji, iktisat, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyaset bilimi, psikoloji, din ve sosyoloji gibi disiplinlerin yanı sıra insan bilimleri, matematik ve doğa bilimlerinden uygun içerikler üzerinden koordinasyonunu ve sistematik bir biçimde incelenmesini sağlar. Sosyal bilgilerin başlıca amacı gençlerin, karşılıklı ilişkilerin olduğu bir dünyada kültürel çeşitliliklere sahip demokratik bir toplumun vatandaşları olarak kamu yararını gözeten bilinçli ve mantıklı kararlar alma becerilerinin gelişmesine yardımcı olmaktır” (Akt. Dilek, 2016: 7)

Ülkelerin Sosyal Bilgiler Dersinden Beklentileri şöyle sıralanabilir;

ABD	: Aktif ve Bilgili Vatandaş
Japonya	: Endüstriyel Toplumda İnsan
Avustralya	: Ahlak ve Sosyal Adalet
Çin	: Milli Ruh
Güney Afrika	: İnsan Hakları Değerleri, Çevre Bilinci
Finlandiya	: Sorumlu Vatandaş
Nijerya	: Yaşam Değerleri
Danimarka	: Devlet ve Toplumla İlişkiler
İtalya	: Topluma Aktif Üyelik (İnan, 2014: 10)

Milli Eğitim Bakanlığı 2005 yılında yayınladığı sosyal bilgiler öğretim programında sosyal bilgiler dersini aşağıdaki gibi ifade etmiştir.

“Sosyal bilgiler, bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir” (MEB, 2005).

Milli Eğitim Bakanlığı 2018 yılında yayınladığı Sosyal Bilgiler öğretim programının amaçlarını şöyle sıralamıştır.

“Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmeleri,
2. Atatürk ilke ve inkılaplarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayıp demokratik, laik, millî ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmaları,
3. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilmeleri,
4. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri,
5. Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerini geliştirmeleri,
6. Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmaları,

7. Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler olarak eleştirel düşünme becerisine sahip olmaları,
8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde millî ekonominin yerini kavramaları,
9. Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanmaları,
10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri, değişim ve sürekliliği algılamaları,
11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları,
12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlakı gözetmeleri,
13. Toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilmeleri,
14. Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için görüşler belirtmeleri,
15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçlerini ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenlemeleri,
16. Millî, manevi değerleri ile evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmeleri,
17. Ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri,
18. Özgür birer birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varması amaçlanmaktadır” (MEB, 2018).

2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Temel Beceriler ise şöyle sıralanmıştır;

1. Araştırma	15. Kanıt kullanma
2. Çevre okuryazarlığı	16. Karar verme
3. Değişim ve sürekliliği algılama	17. Konum analizi
4. Dijital okuryazarlık	18. Medya okuryazarlığı
5. Eleştirel düşünme	19. Mekânı algılama
6. Empati	20. Öz denetim
7. Finansal okuryazarlık	21. Politik okuryazarlık
8. Girişimcilik	22. Problem çözme
9. Gözlem	23. Sosyal katılım
10. Harita okuryazarlığı	24. Tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama
11. Hukuk okuryazarlığı	25. Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
12. İletişim	26. Yenilikçi düşünme
13. İş birliği	27. Zaman ve kronolojiyi algılama (MEB, 2018).
14. Kalıp yargı ve önyargıyı fark etme	

2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında aşağıdaki değerler yer almaktadır:

1. Adalet	10. Estetik
2. Aile birliğine önem verme	11. Eşitlik
3. Bağımsızlık	12. Özgürlük
4. Barış	13. Saygı
5. Bilimsellik	14. Sevgi
6. Çalışkanlık	15. Sorumluluk
7. Dayanışma	16. Tasarruf
8. Duyarlılık	17. Vatanseverlik
9. Dürüstlük	18. Yardımseverlik

Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenme Alanları

“Öğrenme alanı, birbiri ile ilişkili bilgi, beceri ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden disiplinler arası bir yapıdır. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı aşağıda sıralanan 7 öğrenme alanı çerçevesinde yapılandırılmıştır” (MEB, 2018)

1. Birey ve Toplum	5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim
2. Kültür ve Miras	6. Etkin Vatandaşlık
3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler	7. Küresel Bağlantılar
4. Bilim, Teknoloji ve Toplum	

Sosyal bilgiler eğitim programı uygulanırken dikkat edilmesi gereken durumlarda şöyle sıralanmıştır;

Sosyal bilimlerden elde edilen bilgiler bir bütün olarak ele alınmaktadır. Konular işlenirken olabildiğince gerçek hayatla bağlantı kurulmalıdır. Sosyal bilimcilerin kullandıkları yöntemler hissettirilmelidir. Problem çözme yeterlilikleri artırılmalıdır.

Milli bilinci geliştirecek etkinlikler etkin bir şekilde uygulanmalıdır. Öğretim yöntem ve teknikleri okul dışı uygulamaları da içine alacak şekilde yapılmalıdır.

Öğrencilerin teknoloji kullanımı, dijital yeterliliklerini artırmaya yönelik uygulamalara yer verilmelidir.

Masal, destan, hikaye, şiir gibi edebi metinlerle desteklenerek konular işlenmelidir. Sözlü ve yerel tarih uygulamaları, müze gezileri ile konular desteklenmelidir.

Uygun kazanımlar el sanatları, hat, gravür, drama, tiyatro vb. uygulamalarla desteklenmelidir (MEB, 2018).

2018 yılında yayınlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelendiğinde bu programın öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif katılımlarını

sağlamaya çalıştığı görülmektedir. 2018 sosyal bilgiler öğretim programının öğrencilerin teknoloji kullanımlarını da artırmayı hedefleyen bir yapısı da vardır.

2.2. SOSYAL BİLGİLERDE BİLGİSAYAR DESTEKLİ EĞİTİM

Bazen binlerce kelimeyle anlatamayacağımız bir şeyi bir resimle kolayca kavratırız. Zira derslerde görsel olabildiğince fazla kullanılması anlaşılabilirliği artırmaktadır. Aynı şekilde eğitim öğretim faaliyetlerinde bilişim teknolojilerinden yararlanılması, öğrencileri daha aktif hale getirmektedir. Öte yandan internetten bir şeyler araştırmak, bilgileri saklamak, daha sonra gerektiğinde bilgisayardan bu bilgileri tekrar etmek bilgisayar desteği ile mümkün olabilmektedir. Nitekim eğitim bilimlerinin ortaya koyduğu veriler, yaparak yaşayarak öğrendiğimiz şeylerin daha kalıcı olduğunu göstermektedir. Bilgisayar destekli eğitimde öğretmenlerin rehber konumunda bulunmaları, öğrencilere pek çok konuda öğretmenden bağımsız hareket ederek bilgilerini geliştirme imkânı sağlamaktadır. Öğrencilerin bilgilere aktif olarak ulaşmalarını sağlayan bu yöntem, aynı zamanda bilgilerin kalıcılığını da artırmaktadır. (İzci, 2006: 84).

Sosyal bilgiler dersinin bilgisayar destekli olarak işlenmesi, sosyal bilgiler öğretimini olumlu etkileyebilir. Sosyal bilgiler dersinde kullanılmak üzere pek çok elektronik içerik hazırlanmıştır ve kullanılabilir pek çok yazılım vardır. Bu içerikler, çeşitli yayınevleri tarafından hazırlanmış e içeriklerle ders anlatımları, sanal müze uygulamaları ve Google Earth gibi programlardan oluşmaktadır. EBA uygulamaları içinde ayrıca, elektronik ortama aktarılmış ders içerikleri ile her sınıf düzeyine göre düzenlenmiş eğitim portalleri de bulunmaktadır. Fakat bunların düzenli bir şekilde öğrencilere sunulması da önemlidir.

Özel sektörün öğrenci ve öğretmenlerin kullanımı için hazırlamış olduğu uygulamalar içinde sosyal bilgiler dersinde kullanılabilir görsel, işitsel, yazılı pek çok materyal bulunmaktadır. Bu içerikler konu anlatımları, videolar, resimler, haritalar, slaytlar şeklinde sıralanabilir. Bu içeriklerin kullanımı ile derste görsellik artırılabilir.

2.2.1. Sosyal Bilgilerde Bilgisayar Destekli Eğitim Uygulamaları

İnternet çoğunlukla bilgiye erişim için kullanılmaktadır. Öğrenciler internetten grafik, resim, diyagram tarihi olaylar gibi çeşitli bilgilere ulaşabilir.

Öğrencilerin bu bilgileri analiz ve sentez yapmasıyla eleştirel düşünme becerileri gelişebilir.

İnternet öğrencilerin dünyanın farklı yerlerindeki gazetelere erişim sağlayarak farklı kültürleri, sorunları ve farklı bakış açılarını tanımalarına yardımcı olur (Açıkalın, 2016: 681).

Sosyal Bilgilerde PowerPoint: PowerPoint son yıllarda popüler olan bir yazılımdır. Bu yazılım sunulmak istenen bilginin düzenli bir şekilde sunumunu kolaylaştırmaktadır. Sunumun başarısı sunumu yapan kişinin becerisine bağlıdır.

Sunumda temel noktalar gösterilmeli ve soru cevap şeklinde konular işlenmelidir. Bu sunum notları çıktı olarak öğrencilere verilebilir.

Sosyal Bilgilerde Online İşbirliği Projeleri: İnternet üzerinden ulusal ve uluslararası projelerde yer alınabilir. Bu çalışma ile farklı kültürleri tanıma imkanı bulunur. Örnek olarak; E Twinning projeleri ile farklı ülkelerden öğretmen öğrenciler ortak projelerde yürütebilmektedir.

“2005 yılında Avrupa Komisyonunun e-öğrenme Programının ana hareketi olarak başlatılan e-Twinning, 2007 yılından bu yana Yaşam Boyu öğrenme Programına sıkı bir şekilde entegre edilmiştir. Merkezi Destek Servisi, Avrupa'daki okullar, öğretmenler ve öğrenciler için eğitimi geliştiren 33 Avrupa Eğitim Bakanlığının uluslararası işbirliğinden oluşan European Schoolnet tarafından yönetilmektedir. Ayrıca eTwinning ulusal düzeyde 35 Ulusal Destek Servisi tarafından desteklenmektedir.

Ülkemiz e-Twinning'e 2009 yılında dahil olmuştur. e-Twinning Türkiye Ulusal Destek Servisi, Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet göstermektedir. Ülkemizde 40.000'den fazla okuldan, 85.000'den fazla kullanıcı portala kayıtlıdır ve şu ana kadar 9.000'den fazla projeye katılmışlardır. eTwinning Erasmus + sürecinde de Avrupa Komisyonu'nun desteklemeye devam ettiği faaliyetlerden biridir ve

son süreçte 2019 yılına kadar sürdürülecektir.”
(etwinning.meb.gov.tr, 2018)

Sosyal bilgilerde Online Geziler/Sanal Turlar: Online geziler son dönemlerde sosyal bilgilerde sıklıkla kullanılmaktadır. Online geziler gerçek gezi yapılacaksa bir prova mahiyeti de taşımaktadır. Kültür bakanlığının internet sitesinde yer alan pek çok tarihi mekanı sanal tur ile gezebilmek mümkündür.

Sosyal Bilgilerde Veritabanı Hazırlama: Veritabanı; bilgilerin MS Word ve Excel gibi programları kullanarak düzenlenmesi, saklanması olarak söylenebilir.

Sosyal bilgilerde araştırılan konular örneğin ülkeler belli bir düzen içinde dosyalanıp saklanabilir. Kendi içinde şehirler alt bölümlerine ayrılarak belli bir düzen oluşturulabilir.

Sosyal bilgilerde veritabanı hazırlama etkinlik olarak kullanılabilir. Sosyal bilgiler içeriklerinde grafik ve tablolar sıklıkla kullanılmaktadır. Bu amaçla öğrencilerin çeşitli tablo ve grafikler oluşturması dersin etkililiğini artıracaktır (Açıkalın, 2016: 681).

Özel Sektör Eğitim Siteleri: Okulistik, Morpha Kampüs, Vitamin gibi bu siteler içinde öğrenmeye yardımcı görsel, işitsel ve yazılı materyaller bulunmaktadır.

2.3. EĞİTİM BİLİŞİM AĞI (EBA)

EBA, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (YEĞİTEK) tarafından 2012 yılında geliştirilen her sınıf seviyesine uygun, güvenilir, doğru içeriklerin bulunduğu bir eğitim sitesi ve sosyal platformdur.

EBA'ya; okulda, evde, ihtiyaç duyulan her yerde rahatça ulaşılabilmektedir. Böylece zaman ve mekan sınırlaması olmadan eğitim-öğretim her yerde devam edebilmektedir. “EBA, artık öğretmen ve öğrencilerimiz ister okulda, evde; ister etkileşimli tahtadan, evdeki bilgisayarından ya da cep telefonundan; isterlerse yaz tatilinde, gece ya da gündüz EBA'ya girip istifade edebilmektedirler. EBA, eğitim-öğretim faaliyetlerinin zamandan, mekândan, araçtan

bağımsız bir şekilde sürekli devam etmesi için bir altyapı ve içerik havuzu sunmaktadır” (Baykal, 2015: 19).

2.3.1. EBA'nın İçeriği

EBA'nın, EBA ders, içerik, yarışma, uygulamalar, e kurs, F klavye, uzaktan eğitim gibi ana bölümleri bulunmaktadır. Bu bölümlerin tanıtımı aşağıda yapılmıştır.

EBA Ders: İçeriğinde; 1.sınıftan 12.sınıf seviyesine kadar her dersin kazanımlarına yönelik hazırlanmış video, resim, harita, soru gibi içeriklerin bulunduğu bölümdür. Bu bölüme öğretmen ve öğrenciler şifre ile ulaşabilmektedir. Öğretmenler Mebbis şifreleri ile öğrenciler ise okuldan kendilerine verilecek şifre ile bu bölüme erişebilmektedir.

İçerik: Bu bölümde; haber, video, görseller, ses, kitap, dergi, doküman, infografik materyaller yer almaktadır.

Haber bölümünde yapılan ders etkinlik ve faaliyetleri belli bir kontrolden geçerek paylaşımına açılmaktadır. Video bölümünde örnek teşkil edebilecek videolar yer almaktadır. Kitap ve dergiler elektronik ortamda indirilebilmekte ve incelenebilmektedir.

Yarışma: Bu bölümde; Türkiye genel düzenlenen yarışmaların duyuruları yapılmaktadır. Yarışmalarla ilgili başvuru şartları ve yönergeler ulaşılabilir.

Uygulamalar: Bu bölümde e uygulamalar yer almaktadır. Derslere yönelik hazırlanmış uygulamalar vardır. Özel sektörün üretmiş olduğu içeriklerde bu bölümde yer almaktadır.

E Kurs: Bu bölümde öğrencilerin, okullarda ücretsiz açılan destekleme ve yetiştirme kurslarına başvuruları yapılabilmektedir. Her dersin kazanımlarına yönelik hazırlanmış deneme sınavları, testler bulunmaktadır. Mezun öğrencilerde bu bölümden faydalanabilmektedir.

F Klavye: Bu bölümde kamu kurumlarında zorunlu olacak olan F Klavyenin tanıtılması ve bunlarla ilgili eğitimler yer almaktadır. Öğrencilerin ileride karşılaşabileceği bu klavye türü ile eğitimler verilmektedir (www.eba.gov.tr, 2018).

Uzaktan Eğitim: Bu bölümde öğretmenlere yönelik verilen uzaktan eğitimler bulunmaktadır.

2.3.2. Sosyal Bilgiler EBA İçerikleri

EBA içerisinde her ders içeriğine yönelik içerik bulunduğu gibi sosyal bilgiler dersi içinde önemli içerikler bulunmaktadır. Bu içeriklerin kullanımı sosyal bilgiler dersine katkı sunabilir.

İlköğretim 5.6 ve 7. sınıf sosyal bilgiler dersleri ve 8. sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sosyal bilgiler öğretmenlerinin girmek zorunda oldukları derslerdir. EBA ders bölümünde bu derslerin her kazanımına yönelik görsel, işitsel ve yazılı içerik bulunmaktadır. Bu içerikler belli bir düzen içerisinde verilmektedir. Sırasıyla; sınıf düzeyi seçimi, ders seçimi, ünite seçimi, kazanım seçimi ve içerik seçimi şeklinde düzenlenmiştir.

2017-2018 eğitim öğretim yılında kullanılan EBA ders içerikleri Vitamin Eğitim Sitesinden alınan içeriklerdir. Geçen senelerde daha farklı site içerikleri de kullanılmaktaydı.

Sosyal bilgiler dersi için; görsel öğelerin sunumu anlaşılabilirliği artırmaktadır. Bu açıdan kullanılan videoların kısa olması olumsuz olarak değerlendirilebilir. Keleş ve Turan (2015), yaptığı çalışmada EBA ile ilgili içeriğin zayıf olduğunu tespitini yapmış ve içerik yönünden zenginleştirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

2.3.3. Kısaca EBA Neyi Amaçlamaktadır?

EBA;

- Her derse yönelik farklı, zengin ve eğitici içerikler sunmayı,
- Bilişim alanını yaygınlaştırarak eğitimde daha etkili kılmayı,
- Öğretmen ihtiyaçlarına cevap vermeyi,
- Eğitimde iyi örneklerin paylaşımını sağlamayı,
- Derslere yönelik bir arşiv oluşturmayı,
- Bilginin öğrenilmesini anlamlı kılmayı,
- Öğrenci ihtiyaçlarına cevap vererek, farklı öğrenme stillerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

2.4. ARAŞTIRMA KONUSU İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Alabay (2015), “Ortaöğretim Öğretmenlerinin ve Öğrencilerinin EBA (Eğitimde Bilişim Ağı) Kullanımına İlişkin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmasında, ortaöğretim öğretmenlerinin ve öğrencilerinin EBA kullanımına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Yapılan araştırma 2014-2015 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Sultangazi ilçesinde Fatih Projesi kapsamına alınan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 5 adet ortaöğretim okulunda gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya bu okullarda çalışan 12 farklı branşta görev yapan 208 öğretmen ile bu okullarda öğrenim gören 211 öğrenci katılmıştır.

Araştırma sonucunda EBA'nın, öğretmenler tarafından etkili ve verimli bir şekilde çoğunlukla kullanılmadığı belirlenmiştir. EBA kullanımının düşük düzeyde olmasında, araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki deneyim ve öğrenim durumu gibi değişkenler açısından anlamlı düzeyde farklılık bulunamamıştır. Ancak bazı branşlarda, EBA kullanımının anlamlı düzeyde farklılık ortaya çıkardığı belirlenmiştir. Aynı çalışmada bu anlamlı farklılığın, çoğunlukla FATİH Projesi ile ilgili gerekli bilgilere sahip olan öğretmenler lehine olduğu belirtilmiştir. Ayrıca EBA'nın kendi branşlarında yeterli olduğunu düşünen öğretmenlerin, EBA kullanma ortalamalarının yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Yapılan araştırmada ayrıca öğretmenler, EBA ile ilgili olarak kendilerine yeterli bilgi ve eğitimin verilmediğini, ders içeriği olarak hazırlanan içerik ve dokümanların sınırlı veya yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. EBA ile ilgili öğrencilerden alınan görüşler incelendiğinde ise cinsiyet, sınıf ve tablet-pc kullanma yeterlilikleri açısından anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşılık öğrencilerin derslerde EBA kullanma sıklıklarına ilişkin görüşleri dikkate alındığında, sadece tarih ve fizik derslerinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Altın ve Kalelioğlu (2015), “Fatih Projesi ile ilgili Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri” adlı araştırmasında, Ankara ilinde lise düzeyinde eğitim veren okullarda uygulamaya konulan FATİH projesine ilişkin öğrenci ve öğretmenlerin görüşlerini incelenmiştir. Bu kapsamda Ankara ilinden seçilen 5 pilot okuldan, çalışmaya 520 öğrenci ve 65 öğretmen katılmıştır. Bu görüşler, bir anket yardımıyla hem nicel hem de nitel olarak elde edilmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda öğrenciler; FATİH projesinin eğitime katkısı olmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca etkileşimli tahta ve tablet PC’ler için sağlanan internetin çoğu siteye girme konusunda kısıtlı; girilebilen sitelerde ise ders içeriklerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Etkileşimli tahta ve tablet PC’nin, dersin işleyişini bozduğunu ve dağıtılan tablet bilgisayarların kolay arızalandığını belirtmişlerdir. EBA web sitesinin ise yaşlarına uygun olmadığını ve bu teknolojik uygulamaların kullanımı konusunda özellikle öğretmenlere eğitim verilmesi gerektiğini de görüşlerine ilave etmişlerdir.

Aynı çalışmada öğretmenler de, öğrenciler gibi FATİH projesinin eğitime katkı sağlamadığını ve EBA içeriğinin yetersiz olduğu konularında benzer düşünceleri dile getirmişlerdir. Dağıtılan tabletlerin ise eğitim amaçlı kullanılmadığını; bunun da dikkat dağıtmaktan ve öğrencileri dersten uzaklaştırmaktan başka bir işlevi olmadığını belirtmişlerdir. Yine öğrencilerin, EBA web sitesinin etkili bir biçimde kullanılabilmesi için kendilerinin EBA kullanımı konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaçları olduğu konusundaki görüşlerini paylaşmışlardır.

Aslan (2016), “Türkiye’de Çocukların Güvenli İnternet kullanımında 2010-2015 Yılları Arasındaki Değişimler ve Uygulamaların Yansımaları” adlı

çalışmasında, 9-16 yaş grubu çocukların internet kullanımlarını, internette gerçekleştirdikleri etkinlikleri ve internet kullanımında sahip oldukları becerileri incelemiştir. Ayrıca internette yaşadıkları riskleri, bu risklerle başa çıkma stratejilerindeki değişimi ve uygulamalar ile sosyal çevrenin bu değişim üzerindeki yansımalarını ortaya koymaya çalışmıştır.

Araştırmada örnekleme, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından belirlenen Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırmasına göre belirlenen, 12 bölgeden 9-16 yaş aralığındaki toplam 784 çocuk oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu ise 12 bölgenin her birinden iki çocuk, iki ebeveyn, iki öğretmen ve bir idareci ile güvenli internet kullanımı ile ilgili çalışmalar yapan uzmanlardan beş kişi olmak üzere toplam 89 katılımcı oluşturmuştur.

Araştırma sonuçlarına göre çocuklarda internet kullanım yaş düzeyinin düştüğü; buna karşın internet kullanım süresinin ise arttığı görülmüştür. Araştırmada ayrıca çocukların interneti, büyük oranda eğlence maksadıyla kullandıkları belirlenmiştir. Buna bağlı olarak da çocukları internette bekleyen risklerin de artmış olduğu vurgulanmıştır. Bu riskler arasında sosyal çevresinden uzaklaşma, arkadaşlarını ihmal etme, internette müstehcen paylaşımlarla karşı karşıya kalma gibi durumlar sıralanmıştır. Aynı çalışmada bu risklerle başa çıkmak için çocukların kendi çabalarının yanı sıra ebeveynlerinden de yardım aldıkları belirtilmiştir.

Yapılan bu araştırma, bir yandan Türkiye’de çocukların güvenli internet kullanımlarındaki değişimi ortaya koyarken bir yandan da güvenli internet kullanımına yönelik uygulamaların geliştirilmesine ilişkin bir referans noktası da oluşturmuştur.

Aydoğan (2016), EBA destekli öğretimin, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin ısı ve sıcaklık ile erime ve çözünme konularındaki kavram yanlışlarını giderip gideremeyeceğini araştırmıştır. Yapılan bu araştırma, deneysel çalışma yöntemine göre ön test-son test deney ve kontrol gruplu modele göre desenlemiştir. Çalışma evreni, 2014-2015 eğitim öğretim yılında Niğde ili merkeze bağlı 15 kasaba okulunda öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencilerinden oluşmuştur. Araştırmanın örneklemini ise Niğde ilinin Merkez ilçesine bağlı olan Yeşilgölcük

Kasabası'ndaki üç ilkokulun dördüncü sınıfında okuyan toplam 96 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırma 4 hafta boyunca toplam 12 saat sürmüştür. Deney grubu için, EBA'da yer alan Morpha Kampüs ve Okulistik e-içeriklerindeki ders video ve animasyonlar kullanılmıştır. Kontrol grubunda ise mevcut öğretim programında benimsenen yapılandırmacı öğretim uygulanmaya devam edilmiştir. Her iki grubun öğrencilerine Kavram Yanılgısı Testi (KYT) ve Fen Bilgisi Tutum Ölçeği (FBTÖ) öntest ve sontest olarak uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda EBA destekli yapılandırmacı öğretimin, kavram yanılgısını gidermede anlamlı bir fark oluşturamadığını, buna karşılık öğrencilerin fen ve teknoloji dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir fark oluşturduğu tespit edilmiştir.

Banoğlu, Madenoğlu, Uysal ve Dede (2014) tarafından gerçekleştirilen "FATİH Projesine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi" adlı çalışmada, FATİH projesi hakkında öğretmenlerin görüş ve deneyimlerini çok yönlü olarak ortaya koymayı hedeflemiştir. Araştırma için Eskişehir İl Merkezinde FATİH projesinin uygulandığı 3 pilot ortaöğretim kurumu seçilmiş; bu kapsamda 17 öğretmen ile görüşme yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin etkileşimli tahtaları büyük oranda kullandıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmenler, etkileşimli tahta gibi teknolojik araçları, hedeflere ulaşmak için bir araç olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Ayrıca etkileşimli tahtaların, amacı yönünde kullanılmadığı durumlarda zaman kaybı oluşturduğu belirtilmiştir. Fatih Projesi'nin öğretmenler arasında işbirliği oluşturmaya katkı sağladığının belirlendiği araştırmada ayrıca bu projenin başarılı olmasının önkoşullarından biri olarak, öğretmenlerin bu teknolojileri kullanmaya istekli ve öğrenmeye hazır olmalarının gerekliliği belirtilmiştir.

Birişçi ve Uzun, (2014) yılında yapmış olduğu "Matematik Öğretmenlerinin Derslerinde Etkileşimli Tahta Kullanımına İlişkin Görüşleri" adlı çalışmasında, matematik öğretmenlerinin etkileşimli tahta kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemeye çalışmışlardır. Çalışma kapsamında, Artvin il merkezine bağlı liselerde

görev yapan 14 matematik öğretmeni ile gerçekleştirilen görüşmelerde toplanan veriler değerlendirilmiştir. Görüşmelerde öğretmenlere, teknolojinin eğitim-öğretim sürecine etkileri, öğretmenlerin derslerde etkileşimli tahtaları ne ölçüde kullandıkları ve eğitimde teknoloji kullanımını esnasında karşılaştıkları sorunlar hakkında sorular sorulmuştur.

Alınan cevaplara göre öğretmenler, matematik dersinde bu teknolojilerden genellikle görselleştirme ve soyut kavramların somutlaştırılması konusunda yararlandıklarını belirtmişlerdir. Sonuçlara göre öğretmenler ayrıca daha kısa zamanda daha çok test çözmek için de bu teknolojiyi kullanmışlardır. Ancak öğretmenler, etkileşimli tahta gibi eğitim teknolojilerinde alt yapı yetersizliğine bağlı olarak oluşan teknik sorunlar ile öğretmenlerin bu teknolojileri kullanabilme becerilerindeki eksiklikleri dezavantaj olarak görmekteyiz.

Bolat, (2016) yılında “Ters Yüz Edilmiş Sınıflar ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA)” adlı çalışmasında, ters yüz öğrenme ve ters yüz sınıflar hakkında bilgi vermeye gayret etmiştir. İlave olarak bu çalışma, ters yüz edilmiş sınıfların Eğitim Bilişim Ağı (EBA) tabanlı kullanımını da ele almıştır. Literatür taramasına dayandırılan bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış; anahtar kelimeler yardımıyla alan yazın taranarak kaynaklar elde edilmiş ve bu kaynaklar yardımıyla araştırmayı destekleyen sonuçlara ulaşılmıştır.

Ters yüz edilmiş sınıflarda öğretmen kontrolü ve ödevler yoktur. Sonuç olarak özetlemek gerekirse ters yüz öğrenme ve bu anlayışın ürünü olan ters yüz edilmiş sınıflar değişik konu alanlarının öğretimde kullanılabilir yenilikçi uygulamalar sunmaktadır. Gelişime açık öğrenme anlayışı içinde ters yüz edilmiş sınıflar, öğrencinin aktif öğrenen, öğretmenin ise eğitim ortamında rehberlik ettiği öğrenci merkezli öğrenme anlayışını yansıtmaktadır.

Duran (2012), “Öğretmen ve Öğrenci Rollerinin Yeni Eğitim Teknolojileri Karşısındaki Konumu” adlı çalışmasında hayatımıza giren teknolojinin eğitim öğretim faaliyetlerini etkilediği tezini teyit etmiştir. Buna göre öğretmenin işlevi, bilgiye kaynaklık etmekten çıkarak öğrencinin bilgiye ulaşmasına rehberlik yapmaya dönüşmüştür. Bunun anlamı, teknoloji sayesinde artık öğretmen merkezli eğitimden

öğrenci merkezli eğitime geçilmekte olduğudur. Zira öğrenciler artık kendi başlarına bilgiye ulaşım gerekli araştırmalarını yapabilmektedirler. Bu durumun, eğitimcileri eski alışkanlıklarını terk etmeye zorlamaktadır.

Güvendi (2014), “Millî Eğitim Bakanlığı’nın Öğretmenlere Sunmuş Olduğu Çevrimiçi Eğitim ve Paylaşım Sitelerinin Öğretmenlerce Kullanım Sıklığının Belirlenmesi” adlı çalışmasında, öğretmenlerin EBA’dan ne derece faydalanabildiklerini ve paylaşımlarda bulduklarını ölçmektedir. Çalışmada yöneltilen anket sorularıyla sitenin bölümleri, amacı, işlevselliği ve sosyal medya bileşenleri detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Site için bir rehber niteliği taşıyacak şekilde tasarlanan çalışma, ilave olarak öğretmenlerin siteyi kullanım sıklığını belirlemeyi de hedeflemiştir.

Araştırmaya göre öğretmenler EBA’yı nadiren kullanmaktadırlar. Yine, büyük çoğunluğunun sosyal medya hesabı bulunmasına rağmen öğretmenler, sosyal medyada EBA’yı takip etmemektedirler. Araştırma sonuçları, öğretmenlerin genellikle bilgi almak için yararlandıkları EBA sitesinde en fazla haberleri okuduklarını ortaya çıkarmıştır. Sonuçlara göre öğretmenlerin EBA’da en az yaptıkları işlem ise, dosya paylaşımıdır. Araştırma sonucunda, okullarda düzenlenecek yarışma ve etkinliklerle, öğretmenlerin EBA’yı kullanma sıklıklarının arttırılabileceği tahmin edilmiştir.

Kayahan ve Özduvan (2016), “İngilizce Dersinde Uygulanan EBA Market Mobil Yazılımlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri” adlı çalışmada, ortaokul öğrencilerinin tablet cihazlara ve EBA İngilizce uygulamalarına yönelik görüşlerini ortaya koymak istemişlerdir. İnceleme, İzmir’in Çiğli ilçesindeki bir ortaokulda öğrenim gören beşinci sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür.

Araştırmaya katılan öğrenciler tabletlerinde, okul dışında dört hafta boyunca EBA İngilizce uygulamalarını kullanmışlardır. Ardından, görüşme formları incelenerek analiz edilmiş; konular temalar olarak kodlanmıştır ve bu temalardan elde edilen bulgular, literatür desteği ile yorumlanmıştır. Yürütülen çalışmanın neticesi olarak araştırmanın, öğretim programlarını ve teknolojilerini öğrencilerin

ihtiyaçlarına uyarlamada, karar alıcılar ve uygulayıcılar için yol gösterici olabileceği söylenmiştir.

Keleş ve Turan (2015) “Öğretmenlerin Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Hakkındaki Görüşleri” adlı çalışmalarında, öğretmenlerin FATİH projesi hakkında görüşlerini belirlemeye yönelmişlerdir. Araştırmada ayrıca FATİH Projesi ile ilgili yaşanan sorunlar ve bu sorunlar hakkında öğretmenlerin çözüm önerileri ele alınmıştır. Araştırmada, Trabzon ilindeki bir lise, gönüllülük esasına göre özel durum olarak seçilmiş ve burada farklı branşlardan dört öğretmenle görüşme yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin FATİH projesi hakkındaki düşünceleri olumludur. Bununla birlikte ders anlatılırken materyal bulma konusunda zorluklar yaşamaktadırlar ve FATİH projesi kapsamında hazırlanan internet içerikleri verimsiz ve yetersizdir.

Öcal ve Şimşek (2017), “Matematik Öğretmen Adaylarının FATİH Projesi ve Matematik Eğitiminde Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri” adlı çalışmasında, FATİH Projesine hazırlık eğitimi almış matematik öğretmen adaylarının, eğitim öncesi ve sonrası teknoloji kullanımı ve FATİH projesine yönelik görüşlerinin incelenmesi olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya bir devlet üniversitesinde dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan 15 ilköğretim matematik öğretmen adayı katılmıştır. Katılımcılara, Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretmenlere hizmet-içi eğitim olarak verdiği FATİH Projesi hazırlayıcı eğitiminin matematik dersine yönelik özelleştirilmiş hali, 10 haftalık süreyle uygulamalı olarak verilmiştir. Eğitim öncesi ve sonrası öğretmen adaylarına görüş anketi uygulanmıştır. Ayrıca her katılımcı ile ayrı görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının FATİH Projesini tanımlayabildikleri, bu tanımlamalarda matematik dersine özel kavramları kullanabildikleri ve projeyi amacına uygun detaylandıkları gözlemlenmiştir. Ayrıca, katılımcılar projenin olumlu ve olumsuz yönleri ile uygulanabilirliğine yönelik görüşler bildirmişlerdir. Son olarak, öğretmen adaylarının yazılım, donanım

ve eğitim portalleri gibi teknolojileri matematik derslerinde matematiğe özel olarak kullanabilmelerine yönelik farkındalıklarının arttığı gözlemlenmiştir.

Özel (2014), sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknoloji kullanımına yönelik tutum ve davranışlarını ölçmeyi amaçlayan bir çalışma yapmıştır. Çalışmasında öğretmenlerin 6 ve 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde tarih ünitelerinin öğretiminde teknoloji kullanım durumlarını belirlemeye çalışmıştır. Çalışmada 2011-2012 eğitim öğretim yılında Kütahya ilinde görev yapan 127 sosyal bilgiler öğretmenin görüşlerine başvurulmuştur. Çalışmada; öğretmenlerin teknoloji kullanımını gerekli ve yararlı bulduğu, cinsiyetin teknoloji kullanımında fark oluşturmadığı, kıdemin artmasıyla teknoloji kullanımının da arttığı ve özel okullarda derslerde daha fazla teknolojik araç gereç kullanıldığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Pamuk, Ergun, Çakır, Yılmaz ve Ayas (2013), “Öğretmen ve Öğrenci Bakış Açısıyla Tablet PC ve Etkileşimli Tahta Kullanımı” adıyla birlikte yürüttükleri bir çalışmada, FATİH projesinin yürütüldüğü okullarda görev yapan öğretmen ve eğitim-öğretim alan öğrencilerin bakış açılarına göre projeyi değerlendirmeye çalışmışlardır. Proje kapsamında dağıtılan etkileşimli tahta ve tablet bilgisayarların öğretmen ve öğrenciler tarafından hangi amaçlarla ve ne sıklıkla kullanıldığı, pilot uygulamada ortaya çıkan sorun ve eksikliklerin neler olduğu incelenmiştir. Bu kapsamda Samsun, Yozgat, Kayseri ve İzmir illerinde pilot okul olarak seçilen 11 okulda projeye katılan öğretmen ve öğrencilerin görüşleri; anketler, yarı yapılandırılmış mülakatlar, sınıf içi gözlemler ve odak grup görüşmelerle toplanarak karma araştırma yöntemi prensiplerine göre analiz edilmiştir.

Bulgulara göre, etkileşimli tahta ile ilgili genel olarak olumlu bir tutum ve belirli oranda bir kullanım söz konusu iken, tablet bilgisayarların kullanımının çok düşük düzeyde kaldığı tespit edilmiştir. Çalışmanın önemli bulguları arasında ayrıca, teknolojik sorunların yanı sıra içeriklerin eksik olması ve öğretmenlerin proje kapsamında sağlanan teknolojilerin kullanımı konusunda pedagojik ve mesleki yönden desteğe ihtiyaç duydukları gibi konular da yer almıştır.

Tutar (2015), “Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Sitesine Yönelik Olarak Öğretmenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında, Milli Eğitim

Bakanlığı'na bağı okullarda görev yapan öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağı (EBA)'ya yönelik bakış açılarının ve kullanım durumlarının belirlenmesi ve elde edilecek bulgular üzerinden siteye ilişkin bir değerlendirme yapılması amaçlanmıştır. Araştırma, betimsel ve ilişkisel tarama modelinde yapılmıştır.

Çalışma kapsamında veri toplama aracı olarak online anket geliştirilmiştir. Uzman görüşü doğrultusunda hazırlanan anket, 47 maddeden ve farklı soru türlerinden oluşturulmuştur. Geliştirilen anket internet ortamında öğretmenlere ulaştırılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemini, farklı illerde bulunan ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağı okullarda görev yapan 203 öğretmenden oluşmuştur.

Araştırma sonucunda, öğretmenlerin EBA ile ilgili yeterli bilgilerinin olmadığı görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin EBA'yı sıklıkla kullanmadıkları; ancak bu sitenin kullanışlı, etkili ve verimli bir site olduğu düşüncesine sahip oldukları belirlenmiştir. İlave bir tespit de, öğretmenlerin EBA ile ilgili daha fazla bilgi sahibi olmaları ve daha etkin kullanmaları için okullarda tanıtım ve teşvik çalışmaları yapılması önerisi olmuştur.

Tüysüz ve Çümen (2016), "EBA Ders Web Sitesine İlişkin Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri" adlı ortak çalışmada, EBA ders web sitesine ilişkin ortaokul öğrencilerinin görüşlerini tespit etmeye çalışmışlardır. Çalışmanın verileri, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Uşak ili Karahallı ilçesindeki üç farklı ortaokulda öğrenim gören 181 öğrenciden toplanmıştır. Çalışmada veri toplamak üzere, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğrenciler, EBA web sitesinin; konuları pekiştirmede, sınavlara hazırlık ve konu tekrarı yapmada faydalı bir site olduğunu; konu anlatımı, eğitici oyun/etkinlikler, testler ve videolar bakımından ilgi çekici olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca sitenin başarılarını artırma, konu tekrarı yapma ve test çözmelerine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra, siteye girişte çoğunlukla sıkıntı yaşanmamasına rağmen bazen şifre kabul etmeme ve hata verme gibi sorunlarla karşılaştıklarını; siteyi kullanırken de videoların yavaş açılması ya da hiç açılmaması, ödevlerin açılmaması, siteden atma ve puanların sıfırlanması

gibi sıkıntılarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler ayrıca siteye daha çok oyun/eğlence, test ve konu içeriğinin eklenmesi gerektiğini düşünmektedir.

EBA ile ilgili alanda yapılan çalışmalar incelendiğinde; araştırmaların çoğu öğretmen ve öğrenci görüşlerinin alınması ve tutuma etkisi şeklinde olduğu görülmektedir. Tutum konusunda yapılan araştırmalarda genellikle EBA'nın tutuma olumlu katkı sunduğu söylenmiştir. Öğretmenlerin çeşitli sebeplerle EBA uygulamalarını etkili bir şekilde kullanmadıkları da yapılan araştırmalarda söylenmiştir. Uygulamaların eksik yönleri belirtilmiştir. EBA uygulamalarının akademik başarı üzerinde de olumlu etki gösterip göstermediği yönünde çalışmaya rastlanmamıştır, sadece bir çalışma; Aydoğan (2016), EBA destekli öğretimin, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin ısı ve sıcaklık ile erime ve çözünme konularındaki kavram yanlışlarını giderip gideremeyeceğini konusunu araştırmıştır, bu araştırmada EBA Destekli Öğretimin ısı ve sıcaklık konularındaki kavram yanlışlarını gidermede etkili olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, evren ve örneklem seçimi, kullanılan ölçme araçları, uygulama süreci ve elde edilen verilerin çözümlenmesinin nasıl yapıldığı anlatılmaktadır.

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Araştırma amacına yönelik olarak yarı deneysel araştırma modeli tercih edilmiştir. “Yarı deneysel desen, bilimsel değer bakımından gerçek deneysel yöntemden sonra gelir ve eğitim çalışmalarında sıklıkla tercih edilen bir yöntemdir. Yarı deneysel desende yer alacak denekler, rastgele dağılım dışında önceden belirlenmiş bir yolla belirlenir. Ancak katılımcıların olabildiğince benzer özellikte olmalarına özen gösterilir” (Çepni, 2009: 113; Akt. Torun, 2011: 77). Deneysel desende ise denekler rasgele bir seçim yoluyla belirlenir.

Araştırma modeli aşamaları aşağıdaki gibidir:

1. Uygulama öncesinde gruplara ön test uygulanması ve elde edilen verilerin analiz edilmesi.
2. Başarı durumları birbirine yakın gruplar arasından deney ve kontrol gruplarının seçiminin yapılması.
3. Deney grubuna araştırmanın amacına yönelik deneysel çalışma yapılmasına karşılık kontrol grubuna herhangi bir deneysel müdahale yapılmaması.
4. Uygulama sonunda gruplara sontest uygulanması ve sonuçların analiz edilmesi.

Bu araştırmada; deney grubunda Eğitim Bilişim Ağı (EBA) destekli bir öğretim uygulaması, kontrol grubunda ise Milli Eğitim Bakanlığının yapılandırmacı yaklaşımı kapsamında hazırlanan ders kitabı ve çalışma kitabı ile işlenen bir öğretim uygulaması yapılmıştır. Yarı deneysel bu araştırmanın değişkeni deney grubunda uygulanacak EBA uygulamasıdır. Araştırma modeli aşağıda verilen Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Araştırma Modeli

Gruplar	Uygulama Öncesi	Uygulama Süreci	Uygulama Sonrası
Deney Grubu	Öntest	Eba Destekli Öğretim	Sontest
Kontrol Grubu	Öntest	Yapılandırmacı Yaklaşım Göre Hazırlanmış Öğretmen Kılavuz Kitabı	Sontest

3.2. PİLOT UYGULAMA

Araştırmacı deney sırasında olası sorunları önceden görebilmek adına 2016-2017 eğitim öğretim yılında yani bir sene önce Şambayat Ortaokulunda yine öntest sontest deney kontrol modelli pilot bir uygulama yapmıştır. Adıyaman Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır (Ek-1: Pilot Uygulama Araştırma İzin Belgesi). Sosyal bilgiler; 6. sınıf, 5. Ünite “ülkemiz ve dünya” konusu deney grubunda EBA Destekli Öğretim şeklinde işlenmiştir. Pilot uygulama Mart 2017-Nisan 2017 arası 6 haftalık bir zaman dilimi içinde yapılmıştır. Pilot uygulamada, dikkat edilmesi gereken durumlar şu şekilde tespit edilmiştir.

- 1.** EBA destekli öğretimin yapılacağı deney sınıfında internet ağ yapısı kontrol edilmeli ve kesinti ihtimaline karşı akıllı telefonda internet desteği için gerekli hazırlık yapılmalıdır.
- 2.** Derste işlenecek olan içerikler internet kesinti ihtimaline karşı hafıza kartına kopyalanmalıdır.
- 3.** Öntest ve sontest uygulamaları sırasında öğrencilerin kendilerinden istenen bilgileri tam yazdıklarından emin olunmalıdır. Bununla ilgili kontroller yapılmalıdır.
- 4.** Deney ve kontrol sınıflarının belirlenmesi öntest sonuçlarına göre yapılacağı için öntest sonuçları hemen değerlendirilmelidir.

5. Deney süresince öğrenciler dışsal etkilerden olabildiğince uzak tutulmalıdır. Bu dışsal etkiler öğrencilerin kendilerini deney ortamında hissedip normal davranış sergilememelerine yol açabilir. . Deney belli bir değişkenin etkisini ölçer. Ölçülmek istenen değişken dışında diğer değişkenler olabildiğince aynı kalmalıdır. (Seyidoğlu, 2003: 25). Bu açıdan öğretmen değişikliği sonuca olumlu veya olumsuz etki edebilir düşüncesiyle araştırmacının deney sürecini bizzat yürütmemesinin daha sağlıklı olacağı düşünülmüştür.

3.3. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Adıyaman Merkez Türkiye Petrolleri Ortaokulu 6.sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini Adıyaman Merkezde yer alan 6.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Türkiye Petrolleri Ortaokulundaki araştırma sürecini yürütecek öğretmenin derslerine girdiği sınıflar 6-A, 6-C, 6-D, 6-H, 6-I ve 6-İ şubelerinden 251 öğrenci içinden öntest uygulaması sonucu başarı durumları birbirine yakın olan 6/H sınıfından 40 ve 6/I sınıfından 43 öğrenci örneklem olarak seçilmiştir.

3.4. BAŞARI TESTİNİN GELİŞTİRİLMESİ

“Başarı testleri, belli bir programa dayalı olarak öğretim sonunda öğrencilerin bilgi, kavram ve anlayış yönünden gösterdikleri akademik gelişimi belirlemek amacı ile hazırlanan ve kullanılan testlerdir” (Yıldırım, 1999:15. Akt. Doğan, 2007: 212). Hazırlanan testlerin belli ölçümlerden geçtikten sonra kullanılması gerekir.

Araştırmada öntest ve sontest olarak kullanılmak üzere başarı testi hazırlanmıştır. Başarı testinin hazırlanma aşamaları şu şekildedir:

Uygulama sürecinde deneyin yapılacağı sınıf düzeyi 6. sınıf olarak belirlendi. Uygulamada işlenecek konu Sosyal Bilgiler dersi Ülkemiz ve Dünya ünitesi (5. Ünite) olarak belirlendi.

Ünite kazanımlarına yönelik belirtke tablosu hazırlandı. 6.sınıf Sosyal Bilgiler 5. Ünitesi'nin beş kazanımı vardır. Her kazanıma yönelik 6 soru tespit edilmiştir. Toplam 30 soru havuza alınmıştır. Sorular, Milli Eğitim Bakanlığı'nın kurslara yönelik hazırlamış olduğu seviye tespit sınavları ve deneme sınavları

sorularından alınmıştır. Soruların kapsam geçerliliğini ölçmek amacıyla öğretmen ve akademisyen görüşleri alınmıştır. (Ek-2: Başarı Testi Pilot Uygulama)

Hazırlanan test güvenilirlik testleri için Adıyaman Merkez Fevzi Çakmak Ortaokulu ve Şambayat Ortaokulu'nda 21/03/2017 tarihinde 7.sınıf seviyesinde toplam 90 öğrenciye uygulanmıştır. Başarı Test 6. Sınıf ünitesine yönelik olmasına rağmen örnekleme 7. Sınıf öğrencilerinin dahil edilmesinin sebebi 6. Sınıf öğrencilerinin bu üniteyi işlememiş olmaları, bu nedenle bilmedikleri konu ile ilgili test uygulandığında soruları boş bırakma eğiliminde olacaklarının düşünülmesidir (Akbulut, Çepni, 2013: 23).

Başarı testinin pilot uygulamasında yer alan soruların çoktan seçmeli 4 cevabı bulunmaktadır. Öğrencilerden kendilerine en uygun olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Sosyal Bilgiler 6.Sınıf Ülkemiz ve Dünya Ünitesi kazanım belirtke aşağıda Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Başarı Testi Kazanım Belirtke Tablosu(Pilot Uygulama)

KAZANIMLAR	MADDE NUMARALARI
1.Kazanım: Görsel materyalleri ve verileri kullanarak dünyada nüfus ve ekonomik faaliyetlerin dağılışının nedenleri hakkında çıkarımlarda bulunur.	1-2-3-4-5-6
2.Kazanım: Ülkemizin diğer ülkelerle olan ekonomik ilişkilerini, kaynaklar ve ihtiyaçlar açısından değerlendirir.	7-8-9-10-11-12
3.Kazanım: Türk cumhuriyetleri, komşu ve diğer ülkelerle olan kültürel, sosyal, siyasi ve ekonomik ilişkilerimizi Atatürk'ün milli dış politika anlayışı açısından değerlendirir.	13-14-15-16-17-18
4.Kazanım: Ülkemizin diğer ülkelerle doğal afetlerde ve çevre sorunlarında dayanışma ve işbirliği içinde olmasının önemini fark eder.	19-20-21-22-23-24
5.Kazanım: Uluslararası kültür, sanat, fuar ve spor etkinliklerinin toplumlar arası etkileşimdeki rolünü değerlendirir.	25-26-27-28-29-30

Uygulama yapıldıktan sonra sorulara verilen cevapların madde güçlük indeksi ve madde ayırt edicilik indeksleri excel tablosunda formüller girilerek hesaplanmıştır.

Madde Güçlük İndeksi:

Madde güçlük indeksi %27'lik Alt-üst grup yöntemiyle hesaplandı. Maddeye verilen cevap doğru ise 1 yanlış veya boş ise 0 puan verilerek öğrencinin aldığı puanlar belirlendi. Öncelikli olarak puanlar sıraya dizildi ve en başarılı %27'lik grup üst grup; en başarısız %27'lik grup da alt grup olarak belirlendi. Aşağıdaki formül kullanılarak Madde Güçlük İndeksi hesaplandı,

$$p = \frac{n(\text{düst}) + n(\text{dalt})}{N_{\text{üst}} + N_{\text{alt}}}$$

p: Madde Güçlük İndeksi

n(düst): Üst Grupta Doğru Cevap Verenlerin Sayısı

n(dalt): Alt Grupta Doğru Cevap Verenlerin Sayısı

Nüst: Üst Grupta Toplam Kişi Sayısı

Nalt: Alt Grupta Toplam Kişi Sayısı

Madde güçlük indeksi 0,0 ile +1 arasında değerler alabilir. Sıfıra yaklaştıkça maddenin zor olduğu, bire yaklaştıkça da maddenin kolay olduğu söylenebilir. Genellikle madde güçlük indeksinin başarı testlerinde 0,50 civarında olması istenir.

0,10 (Oldukça zor), 0,50 (Ne zor ne de kolay), 0.90 (Oldukça kolay).

Madde Ayırdedicilik İndeksi:

Bir maddenin, bilen öğrenciyle bilmeyen öğrenciyi ayırt edebilme derecesini gösterir. Madde ayırt edicilik indeksi hesaplanırken de %27'lik üst ve alt gruplar göz önünde bulundurulur ve aşağıdaki formül kullanılır:

$$r = \frac{n(\text{düst}) - n(\text{dalt})}{N}$$

r: Madde Ayırdedicilik İndeksi

n(düst): Üst Grupta Doğru Cevap Verenlerin Sayısı

n(dalt): Alt Grupta Doğru Cevap Verenlerin Sayısı

N: Üst Yada Alt Gruptan Herhangi Birindeki Öğrenci Sayısı

“Testin ayırt edicilik indeksi ortalama 0.50 civarında olursa test bireysel farklılıkları iyi ayırt eder. Madde ayırdedicilik indeksinin (r) yorumlanmasına göre, testteki maddeler seçilir. Eğer madde ayırdedicilik indeksi, -1 ile +0.19 arasında ise o madde testten atılır, 0.20 ile 0.29 arası ise düzeltilerek ve 0.30 ile +1 arasında ise aynen kullanılır. Ayırdedicilik gücü indeksi (r) 0.20'den küçük ve negatif ise o madde seçilmez” (Atılgan, 2006; Akt.Torun, 2011: 84).

Soruların madde güçlük indeksi ve madde ayırdedicilik indeksleri hesaplandıktan sonra zayıf maddeler belirlenmiş ve bu çerçevede 2,3,5,15,17,18,24,25, sorular testten çıkarılmıştır. 10. ve 30. sorularda zayıf

olmamasına rağmen eşit dağılım açısından testten çıkarılmıştır. Bu soruların çıkarılmasından sonra kalan 20 sorunun Cronbach's Alpha değeri 0,854 çıkmıştır. Elde edilen değerler bizi, ölçme aracının güvenilir olduğu sonucuna götürmüştür. Cevap şıklarının peş peşe gelmemesi için cevap dağılım kontrolü de yapılmıştır (Ek-3: Başarı Testi). Madde güçlük indeksi ve madde ayırtedicilik indeksleri hesaplanarak sonuçlar aşağıda Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3: Başarı Testi Madde Güçlük İndeksi ve Madde Ayırtedicilik İndeksleri Tablosu

MADDE NO	Madde Güçlük İndeksi	Madde Ayırtedicilik İndeksi	MADDE NO	Madde Güçlük İndeksi	Madde Ayırtedicilik İndeksi
1	0,76	0,4	16	0,58	0,8
2	0,42	0	17	0,18	0
3	0,22	0	18	0,64	0,3
4	0,3	0,4	19	0,58	0,6
5	0,76	0,2	20	0,6	0,4
6	0,66	0,4	21	0,6	0,6
7	0,52	0,6	22	0,54	0,7
8	0,52	0,5	23	0,66	0,7
9	0,54	0,6	24	0,2	0,1
10	0,6	0,4	25	0,78	0,3
11	0,6	0,7	26	0,54	0,5
12	0,52	0,8	27	0,64	0,6
13	0,5	0,5	28	0,6	0,7
14	0,56	0,8	29	0,64	0,6
15	0,12	0	30	0,66	0,6

Aşağıda zayıf maddeler çıkarıldıktan sonra oluşan kazanım belirtke tablosu aşağıda Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Başarı Testi Kazanım Belirtke Tablosu

KAZANIMLAR	TEST MADDE NUMARALARI
1.Kazanım: Görsel materyalleri ve verileri kullanarak dünyada nüfus ve ekonomik faaliyetlerin dağılışının nedenleri hakkında çıkarımlarda bulunur.	1-2-3
2.Kazanım: Ülkemizin diğer ülkelerle olan ekonomik ilişkilerini, kaynaklar ve ihtiyaçlar açısından değerlendirir.	4-5-6-7-8
3.Kazanım: Türk cumhuriyetleri, komşu ve diğer ülkelerle olan kültürel, sosyal, siyasi ve ekonomik ilişkilerimizi Atatürk'ün milli dış politika anlayışı açısından değerlendirir.	9-10-11
4.Kazanım: Ülkemizin diğer ülkelerle doğal afetlerde ve çevre sorunlarında dayanışma ve işbirliği içinde olmasının önemini fark eder.	12-13-14-15-16
5.Kazanım: Uluslararası kültür, sanat, fuar ve spor etkinliklerinin toplumlar arası etkileşimdeki rolünü değerlendirir.	17-18-19-20

3.5. DENEY VE KONTROL GRUPLARININ BELİRLENMESİ

Araştırmada deney ve kontrol gruplarını belirlemek için Adıyaman Türkiye Petrolleri Ortaokulunda 6.sınıf düzeyinde başarı durumları birbirine yakın ve aynı öğretmenin dersine girdiği 6 şubeye öntest uygulaması yapılmıştır. Uygulama sonuçları aşağıdaki Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5: Grupların Öntest Puan Ortalamaları

ŞUBE ADI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖN TEST PUAN ORTALAMASI
6-A	43	67,67
6-C	42	78,43
6-D	41	56,46
6-H	40	71,5
6-I	43	70,65
6-İ	42	62,61

Öntest sonuçlarına göre 6 şubeden birbirine yakın iki sınıf 6/H sınıfı ortalaması 71,5 ve 6/I şubesi ortalaması 70,65 çıkmıştır. 2 şube öntest sonuçları SPSS programı ile bağımsız gruplar t-testine tabi tutulmuştur. Bağımsız gruplar t testi sonuçları aşağıdaki Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6: Deney ve Kontrol Grupları Öntest Puanları Bağımsız Gruplar T-Testi Sonuçları

GRUP	N	X	S	T	sd	p
6-I SINIFI	43	70,69	16,09	0,261	81	0,795
6-H SINIFI	40	71,50	11,27			

($p>0,05$)

6/I sınıfının öntest puan ortalaması 70,69 iken, 6/H sınıfının öntest puan ortalaması 71,50 olarak öntest puan ortalamaları birbirine yakın çıkmıştır. Ortalama puanları birbirine yakın 6/I ve G/H gruplarının öntestten aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanan bağımsız gruplar t-testi sonuçlarına göre $p>0,05$ ile aralarında bir fark olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuçlar ile deney ve kontrol gruplarının birbirine denk gruplar olduğunu söyleyebiliriz. Bu sonuçlara göre Kura çekilerek 6/I sınıfı deney grubu, 6/H sınıfı kontrol grubu olarak rasgele belirlenmiştir.

3.6. UYGULAMA SÜRECİ

Öncelikle Adıyaman Milli Eğitim Müdürlüğünden, 08.02.2018 tarihinde yapılacak uygulama ile ilgili gerekli izinler alındı (Ek-4: Araştırma İzin belgesi). Uygulama yapılacak Türkiye Petrolleri Ortaokulu yönetimi ile görüşüldü, bilgilendirme yapıldı. Deney sürecini yürütecek olan öğretmenle dersin işleniş şeklinin nasıl olacağı konusunda görüşme yapıldı. Deney sınıfı olarak belirlenen 6-I sınıfının internet ağ durumu kontrol edildi. Herhangi bir sorun olmadığı belirlendi. İnternet kesintileri yaşanması riskine karşı EBA içerisinde bulunan video, slayt gibi indirilebilen yardımcı içerikler hafıza kartına kopyandı (Ek-5: EBA İçerik Resimler).

Deney grubu olarak belirlenen 6-I sınıfında, 19.03.2018 ile 28.04.2018 tarihleri arasında 6 hafta süren deney uygulaması yapılmıştır (Ek-6: Sınıf içi Etkinlik Görselleri). 6.Sınıf 5. Ünite Ülkemiz ve Dünya konuları deney ve kontrol sınıflarında şu şekilde işlenmiştir; deney sınıfında EBA içerikleri ile desteklenmiş bir öğretim programı uygulanmış, kontrol sınıfında ise Milli Eğitim Bakanlığının yapılandırmacı yaklaşımına uygun hazırlanmış olduğu ders kitabı ve çalışma kitabı içerikleri kullanılarak öğretim programı uygulanmıştır (Ek-7: Kitap Etkinlik ve İçerik Örnekleri). Beşinci Ünite işlendikten sonra deney ve kontrol sınıflarına sontest uygulanmıştır. Deney ve kontrol sınıfları sontest başarı testi sonuçları bağımsız gruplar t-testi ile analiz edilmiştir.

6 hafta süren deney süreci okulun sosyal bilgiler öğretmeni tarafından yürütülmüştür. Deney sürecinde araştırmacının derse girmesi deney ortamını değiştireci bir etken olması nedeniyle tercih edilmemiştir. (Seyidoğlu, 2003: 24). Deney sürecini yürüten okulun sosyal bilgiler öğretmenin alanında doktora yapmış bir öğretmen olmasının deney sürecinin sağlıklı yürütülmesine olumlu etki yaptığı düşünülmektedir. Araştırmacı, deneyin gözlemcisi ve yönlendiricisi olmuştur.

Deney grubunda ünitenin kazanımlarına yönelik EBA Ders bölümünde bulunan video, slayt, resim, harita, soru gibi içerikler etkileşimli tahta kullanılarak öğrencilere sunulmuştur. Etkileşimli tahta içerisinde yer alan programlardan yararlanılmıştır. EBA İçerik ve EBA Kurs bölümlerinin de tanıtımı yapılarak öğrencilerin ders dışı zamanlarda bu bölümleri aktif kullanması istenmiştir. Kontrol

grubunda ise dersler, Milli Eğitim'in yapılandırmacı yaklaşımına uygun ders kitabı ve etkinlik kitabı üzerinden işlenmiştir.

3.6.1. Ülkemiz ve Dünya Ünitesi Kazanımları

Deney sürecinde deney ve kontrol gruplarında işlenecek olan Ülkemiz ve Dünya ünitesinde öğrencilerin; "küreselleşen bir dünyada toplumlar arası ilişkileri, dayanışmayı ve etkileşimi siyasi, ekonomik ve sosyokültürel açılardan incelemeleri beklenmektedir"(Altun, Doğan, Uzun, 2010: 170).

Ülkemiz ve Dünya Ünitesinin beş kazanımı vardır.

1. Kazanım: Görsel materyalleri ve verileri kullanarak dünyada nüfus ve ekonomik faaliyetlerin dağılışının nedenleri hakkında çıkarımlarda bulunur.
2. Kazanım: Ülkemizin diğer ülkelerle olan ekonomik ilişkilerini, kaynaklar ve ihtiyaçlar açısından değerlendirir.
3. Kazanım: Türk cumhuriyetleri, komşu ve diğer ülkelerle olan kültürel, sosyal, siyasi ve ekonomik ilişkilerimizi Atatürk'ün milli dış politika anlayışı açısından değerlendirir.
4. Kazanım: Ülkemizin diğer ülkelerle doğal afetlerde ve çevre sorunlarında dayanışma ve işbirliği içinde olmasının önemini fark eder.
5. Kazanım: Uluslararası kültür, sanat, fuar ve spor etkinliklerinin toplumlar arası etkileşimdeki rolünü değerlendirir (Altun, Doğan, Uzun, 2010: 170).

3.6.2. Deney Grubunda Ünite Planı

EBA içerisinde sosyal bilgiler öğretimine yardımcı kaynak olarak video, resim, üzerinde oynamaya imkân veren etkileşimli harita, değerlendirme soruları bulunmaktadır (Ek-5: EBA İçerik Resim). Deney sınıfında hangi içeriklerin ne zaman kullanıldığını gösteren ünite planı aşağıda Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Deney Sınıfı Ünite Planı

KAZANIMIN ADI	KONU ADI	DENEY SINIFINDA KULLANILAN İÇERİKLER	UYGULAMA HAFTASI	SÜRE
1.Kazanım: Görsel materyalleri ve verileri kullanarak dünyada nüfus ve ekonomik faaliyetlerin dağılışının nedenleri hakkında çıkarımlarda bulunur.	Her Yerde Yaşamak Mümkün mü?	-Eba Video-Nüfus ve Dağılım -Özet Ders Anlatımı -Slayt Gösterimi -Dünya Siyasi Harita- Dünya Fiziki Haritası -Değerlendirme soruları	1.HAFTA	3 SAAT
2.Kazanım: Ülkemizin diğer ülkelerle olan ekonomik ilişkilerini, kaynaklar ve ihtiyaçlar açısından değerlendirir.	Niçin Ticaret Yapıyoruz?	Eba Video-Kaynaklar ve İhtiyaçlar -Özet Ders Anlatımı -Slayt Gösterimi -Dünya Siyasi Harita -Değerlendirme soruları	2.HAFTA	3 SAAT
3.Kazanım: Türk cumhuriyetleri, komşu ve diğer ülkelerle olan kültürel, sosyal, siyasi ve ekonomik ilişkilerimizi Atatürk'ün milli dış politika anlayışı açısından değerlendirir.	Diğer Ülkelerle İlişkilerimiz.	-Eba Video -Uluslararası İlişkilerimiz -Özet Ders Anlatımı -Slayt Gösterimi -Dünya Siyasi Harita -Alıştırmalar -Tarama Testi	3.HAFTA	3 SAAT
4.Kazanım: Ülkemizin diğer ülkelerle doğal afetlerde ve çevre sorunlarında dayanışma ve işbirliği içinde olmasının önemini fark eder.	Ülkeler Arası Dayanışma	-Eba Video -Yardımlaşma ve İşbirliği -Özet Ders Anlatımı -Slayt Gösterimi -Alıştırmalar -Değerlendirme soruları	4.HAFTA	3 SAAT
5.Kazanım: Uluslararası kültür, sanat, fuar ve spor etkinliklerinin toplumlar arası etkileşimdeki rolünü değerlendirir.” (Altun, Doğan, Uzun, 2010: 170).	Uluslararası Etkinliklerimiz	-Özet Konu Anlatımı -Toplumlar Arası Etkileşim -Slayt Gösterimi -Alıştırmalar -Değerlendirme soruları	5.HAFTA	3 SAAT

6 haftalık deney süresinin ilk haftası deney ve kontrol gruplarının belirlenmesi ve hazırlıkların yapılmasına ayrılmıştır.

Ünite sonunda deney ve kontrol sınıflarına sönest uygulanarak deney sonlandırılmıştır. Elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak bağımsız gruplar t testine tabi tutulmuştur.

Elde edilen bulgulara ve yorumlara bir sonraki bölümde yer verilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde elde edilen veriler aşağıdaki alt problemlere göre analiz edilerek elde edilen bulgular sunulmuştur

4.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME YÖNELİK BULGULAR VE YORUM

Deney grubu öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Bu alt problemde deney grubunun öntest ve sontest başarı puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı araştırılmıştır. Deney grubunun öntest ve sontest başarı puanları arasında fark olup olmadığını anlamak için veriler bağımlı gruplar t-testine tabi tutulmuştur. Bağımlı gruplar t-testi sonuçları aşağıda Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Deney Grubu Öntest Sontest Puanlarının Karşılaştırması

DENEY GRUBU 6/I	N	X	S	t	sd	p
ÖNTEST	43	70,69	16,09	5,206	42	0,00
SONTEST	43	80,11	12,70			

Deney grubunun öntest ortalamaları 70,69, sontest ortalamaları ise 80,11 olarak bulunmuştur. $t=5,206$, $p<0,00$ olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar deney grubunda öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir fark bulunduğunu göstermektedir. Bir başka ifade ile uygulanan EBA Destekli Öğretim öğrencilerin akademik başarısını artırmıştır.

4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME YÖNELİK BULGULAR VE YORUM

Kontrol grubu öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Bu alt problemde kontrol grubunun öntest ve sontest başarı puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı araştırılmıştır. Kontrol grubunun öntest ve sontest başarı puanları arasında fark olup olmadığını anlamak için veriler bağımlı gruplar t-testine tabi tutulmuştur. Bağımlı gruplar t-testi sonuçları aşağıda Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9: Kontrol Grubu Öntest Sontest Puanlarının Karşılaştırması

KONTROL GRUBU 6/H	N	X	S	t	sd	p
ÖNTEST	40	71,5	11,27	2,808	39	0,008
SONTEST	40	77,62	12,08			

Kontrol grubunun öntest ortalamaları 71,5, sontest ortalamaları ise 77,62 olarak bulunmuştur. $t=2,808$, $p<0,008$ olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar kontrol grubunda öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir fark bulunduğunu göstermektedir. Bir başka ifade ile yapılandırmacı yaklaşıma uygun hazırlanan ders kitabı ve çalışma kitabı ile işlenen ders öğrencilerin akademik başarısını artırmıştır.

4.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME YÖNELİK BULGULAR VE YORUM

Deney ve kontrol grupları sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Bu alt problemde deney ve kontrol sınıflarının sontest başarı puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı araştırılmıştır. Deney ve kontrol sınıflarının sontest başarı puanları arasında fark olup olmadığını anlamak için sonuçlar bağımsız gruplar t-testine tabi tutulmuştur. Bağımsız gruplar t-testi sonuçları aşağıda Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10: Deney ve Kontrol Sınıfları Sontest Puanlarının Bağımsız Gruplar T Testi Sonuçları

GRUP	N	X	S	t	sd	p
DENEY(6/I)	43	80,11	12,70	-,914	81	0,363
KONTROL(6/H)	40	77,62	12,08			

$p > 0,05$

Deney grubunun sontest ortalamaları 80,11, kontrol grubunun sontest ortalamaları ise 77,62 olarak bulunmuştur. Deney ve kontrol grubu sontest ortalamaları sonuçlarına bakıldığında deney sınıfı lehine 2,49 puanlık bir fark vardır. Bağımsız gruplar t-testi sonuçlarına göre $t = -,914$, $p > 0,05$ 'dir. Bağımsız gruplar t testi sonuçlarına göre deney ve kontrol sınıflarında sontest başarı puanları arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Bir başka ifade ile uygulanan EBA destekli öğretim ve yapılandırmacı yaklaşıma uygun hazırlanan ders kitabı ve çalışma kitabı ile işlenen ders öğrencilerin akademik başarısını benzer oranda etkilemiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, bu araştırma ve alanla ilgili diğer araştırmalardan elde edilen bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçlara değinilmiştir. Elde edilen sonuçlardan hareketle çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Sonuçlar

Bu bölümde, sosyal bilgiler öğretiminde EBA uygulamalarının öğrencilerin akademik başarısına etkisini deneysel bir araştırmayla ortaya koyan bu araştırmadan elde edilen verilerin alt problemleri çerçevesinde yorumlanması yer almaktadır.

1. Deney grubu öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir fark vardır. Bir başka ifade ile deney grubunda uygulanan EBA Destekli Öğretim öğrencilerin akademik başarısını artırmıştır.

2. Kontrol grubu öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir fark vardır. Bir başka ifade ile kontrol sınıfında yapılandırıcı yaklaşıma uygun hazırlanan ders kitabı ve çalışma kitabı ile işlenen ders öğrencilerin akademik başarısını artırmıştır.

3. Deney ve kontrol grupları sontest puanları arasında anlamlı bir fark yoktur. Bir başka ifade ile deney grubunda uygulanan EBA destekli öğretim ve kontrol grubunda uygulanan ders kitabı ve çalışma kitabı ile işlenen ders öğrencilerin akademik başarısını benzer oranda etkilemiştir.

EBA ile ilgili yapılan araştırmalar (Alabay, 2015; Altın ve Kalelioğlu, 2015; Banoğlu, Madenoğlu, Uysal ve Dede, 2014; Güvendi, 2014; Tüysüz ve Çümen, 2015; Birişçi ve Uzun,2014) EBA'nın içerik yönünden zayıf olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Videoların kısa olması, yaşanan teknik problemler, internet alt yapısındaki zayıflıklar ve öğretmenlerin ön yargıları etkileşimli tahta kullanımını sınırlamaktadır.

Yaptığımız bu araştırmada yukarıda bahsedilen olumsuzluklardan internet kesintisi, içeriklerin açılmaması, öğretmenlerin isteksiz olması vb. sorunlar olabildiğince giderilmeye çalışılarak EBA içeriklerinin etkin bir şekilde kullanılması için bir deney ortamı oluşturulmuş ve EBA içerikleri kullanılarak zengin bir görsellik sağlanmıştır. Deney süresince öğrencilerin aktif katılımı da sağlanmıştır. Sonuçta

Sosyal bilgiler derslerinin EBA Destekli Öğretimle işlenmesi ile yapılandırmacı yaklaşıma uygun hazırlanan ders kitabı ve çalışma kitabı ile işlenmesi arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır. Uygulanan EBA destekli öğretim öğrencilerin akademik başarısını yapılandırmacı yaklaşıma uygun hazırlanan ders kitabı ve çalışma kitabı ile işlenen dersle aynı seviyede etkilemiştir.

Öneriler

Sosyal bilgiler öğretiminde EBA uygulamalarının öğrencilerin akademik başarısına etkisini deneysel bir araştırmayla ortaya koyan ve bu alanda yapılan diğer çalışmaları inceleyen bu araştırmanın sonuçlarından hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

1. EBA öğrencilerin akademik başarısı üzerinde ders kitabı üzerinden işlenen dersle benzer oranda etkili olmasına karşın öğrenci tutumlarını olumlu etkilemektedir. Aydoğan (2016), EBA'nın öğrencilerin derse yönelik tutumlarını olumlu etkilediği sonucuna varmıştır. Bu açıdan EBA destekli öğretim sosyal bilgiler dersinde sıklıkla kullanılabilir bir yöntemdir. Sosyal bilgilere yönelik içeriklerin artırılması gerekir.

2. Bu araştırma ve alanda yapılan diğer araştırmalar (Alabay, 2015; Altın ve Kalelioğlu, 2015; Banoğlu, Madenoğlu, Uysal ve Dede, 2014; Kayahan ve Özduran, 2016; Öçal ve Şimşek, 2017; Pamuk, Çakır, Ergun, Yılmaz ve Ayas, 2013; Tutar, 2015; Tüysüz ve Çümen, 2015; Vural ve Ceylan, 2014) şunu ortaya koymaktadır ki kullanılan teknolojik araç gereçler, öğretmene yardımcı materyallerdir ve öğretmenler bu teknolojik malzemeleri kullanma konusunda istekli olmalı ve ihtiyaç hissetmelidir. Bu açıdan teknolojiye yönelik yatırımların öğretmenlerin gelişimiyle paralel yürütülmesi gerekir.

3. Etkileşimli tahtaların hassas cihazlar olması ve ortak kullanımları nedeniyle sık sık arızalanmalarına yol açmaktadır ve kullanım ömrünü azaltmaktadır. Bu durum öğretmenlerin teknoloji kullanımını olumsuz etkilemektedir. Büyük yatırımlar yapılarak alınan teknolojik aletlerin atıl kalmasına yol açmaktadır. Bu açıdan; bundan sonraki süreçte öğretmenlere seyyar kullanıma uygun projeksiyon ve

bilgisayar verilmesi hem bu araçların sık bozulmalardan kaynaklı kullanılmama durumunu azaltacaktır hem de daha ekonomik olmasını sağlayacaktır.

4. EBA içinde bulunan içeriklerin internete bağlanma şartı olmadan erişimi de yani içeriklerin etkileşimli tahta içine otomatik güncellemeyle kopyalanması internet kesintilerinden kaynaklı erişim sorunlarını azaltacaktır.

KAYNAKÇA

Açıklan, M. (2016). "Sosyal Bilgilerde Teknoloji Kullanımı", Sosyal Bilgiler Eğitimi, (Ed.Dursun Dilek). Ankara: Pegem Akedemi.

Akbulut, H. İ., & Çepni, S. (2013). Bir Üniteye Yönelik Başarı Testi Nasıl Geliştirilir? . Amasya Üniversitesi Eğitim fakültesi Dergisi, 18-44.

Alabay, A. (2015). Ortaöğretim Öğretmenlerinin ve Öğrencilerinin EBA(Eğitim Bilişim Ağı) Kullanımına İlişkin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma(Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: T.C.İstanbul Aydın Ünivesitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Altın, H. M., & Kalelioğlu, F. (2015). "Fatih Projesi İle İlgili Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri". Başkent University Journal of Education, 2(1), 89-105.

Altun, A., Doğan, Y., & Uzun, E. (2010). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Klavuz Kitabı. Ankara: Tuna Matbaacılık.

Aslan, A. (2016). Türkiye’de Çocukların Güvenli İnternet Kullanımında 2010-2015 Yılları Arasındaki Değişimler ve Uygulamaların Yansımaları(Dkora Tezi). Erzurum: T.C. Atatürk üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitim Anabilim Dalı.

Ateş, M., Çerçi, A., & Duman, S. (2015). "Eğitim Bilişim Ağında Yer Alan Türkçe Dersi Videoları Üzerine Bir İnceleme". SAÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 105-118.

Aydoğan, Ş. (2016). EBA Destekli Öğretimin 4. sınıf Öğrencilerinin “ısı-sıcaklık” ve “erime-çözünme” Konularında Kavram Yanılgılarına ve Tutumlarına Etkisi(Yüksek Lisans Tezi). Niğde: T.C. Ömer Halis Demir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı.

Banoğlu, K., Madenoğlu, C., Uysal, Ş., & Dede , A. (2014). "FATİH Projesine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi". Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 4(1), 39-58.

Baykal, A. (2015). Eğitim Bilişim Ağı (EBA). Eğitimde Fatih Projesi Eğitim Teknolojileri Zirvesi (s. 17-21). Ankara: MEB .

Birişçi, S., & Uzun, S. Ç. (2014). "Matematik Öğretmenlerinin Derslerinde Etkileşimli Tahta Kullanımına İlişkin Görüşleri: Artvin İli Örneği". İlköğretim Online Dergisi, 13(4), 1278-1295.

Bolat, Y. (2016). "Ters Yüz Edilmiş Sınıflar ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA)". Journal of Human Science, 13(2), 3373-3388.

Bout, B. (2015). "Eğitimde Fatih Projesi". Eğitimde Fatih Projesi Eğitim Teknolojileri Zirvesi 2015 (s. 9-12). Ankara: Mater Matbaacılık.

Büyüköztürk, Ş. (2012, Mayıs 14). Örneklemeye Yöntemleri. Mayıs 2016 tarihinde Balıkesir Üniversitesi: <http://w3.balikesir.edu.tr/~msackes/wp/wp-content/uploads/2012/03/BAY-Final-Konulari.pdf> adresinden alındı

Büyüköztürk, Ş. (2014). Deneysel Desenler. Ankara: Pegem Akademi.

Büyüköztürk, Ş. (2014). Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem Akademi.

Chuang, C.-C. (2001). A Case Study of web-based Learning Project - "Cyber Museum of Chinese Art". USA: The Ohio-State University.

Coffman, A. C. (2014). Teacher Acceptance of web-based e-learning Technology(Doktora Tezi). USA: Indiana University of Pennsylvania.

Curbelo-Ruiz, A. M. (2002). Factors İfluencing Faculty Participation in web-based Distance Education Technologies(Doktora Tezi). USA: The Ohio State University.

Doğan, Y. (2007). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihsel Yazılı Kanıtların Kullanımı (Doktora Tezi). Ankara: T.C. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı.

Duran, H. (2012). Öğretmen ve Öğrenci Rollerinin Yeni Eğitim Teknolojileri Karşısındaki Konumu. Mayıs 2016 tarihinde www.haciduran.com. adresinden alındı

Ekici, S., & Yılmaz, B. (2013). "FATİH Projesi Üzerine Bir Değerlendirme". Türk Kütüphaneciliği, 317-339.

Fidan, N. K., Erbasan, Ö., & Kolsuz, S. (2016). Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'ndan(EBA) Yararlanmaya İlişkin Görüşleri. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi.

Gömleksiz, N. (2006). "Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri" Öğretim Teknolojileri ve Materyal Hazırlama (Ed. Mehmet Gürol). Ankara: Akış Yayınları.

Güvendi, G. M. (2014). Milli eğitim Bakanlığı'nın Öğretmenlere Sunmuş Olduğu Çevrimiçi Eğitim ve Paylaşım Sitelerinin Öğretmenlerce Kullanım Sıklığının Belirlenmesi: Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Örneği (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya: T.C. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı.

Hanbay, O. (2007). Etkin Öğrenme Modelinin İkinci Yabancı Dil Olarak Almancanın Bilişsel, Edimsel ve Duyuşsal Öğrenilmesine Etkisi (Doktora Tezi). Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı.

<http://etwinning.meb.gov.tr/>. (2018). Mayıs 25, 2018 tarihinde alındı

Huang, I. (2004). Student Satisfaction With web-Based Course Delivery as a Function of Personality, Temperament, Attitude and Participation (Doktora Tezi). United Kingdom: University of Idaho.

Huck, D. N. (2001). An application of Complexity Theory to The Development of web-Based Education at a University in the United States (Doktora Tezi). Morgantown, West Virginia: West Virginia University.

İnan, S. (2014). Sosyal bilgiler Eğitime Giriş. Ankara: Anı Yayıncılık.

İzci, E. (2006). "Öğretimde Araç ve Gereçler" Öğretim Teknolojileri Materyal Hazırlama (Ed.Mehmet Gürol). Ankara: Akış Yayınları.

Kabapınar, Y. (2014). Kuramdan Uygulamaya Sosyal Bilgiler Eğitimi. Ankara: Pegem Akademi.

Karakaya, F., Midilli, A., & Güven, M. (2017). Sosyal Bilgiler 6 Öğretmen Klavuz Kitabı. Ankara: Koza Yayın Dağıtım A.Ş.

Karasar, N. (2000). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayınları.

Kayahan, S., & Özduvan, K. (2016). "İngilizce Dersinde Uygulanan EBA Market Mobil Yazılımlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri". İzmir: Ege Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü.

Keleş, E., & Turan, E. (2015). "Öğretmenlerin Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Hakkındaki Görüşleri". Turkish Journal of Education, 4(2), 17-28.

Liaw, S.-S. (2000). Information Technology and Education: Student Perceptions of Computer and Web-Based Environments (Doktora Tezi). USA: Seattle Pacific University.

Marcus, R. S. (2006). Factors Affecting Theatre Faculty Use of Web Based Technologies in Their Undergraduate Courses (Doktora Tezi). California: the Faculty of the College of Education the Faculty of the College of Education.

MEB. (2005). <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx>. Mayıs 14, 2017 tarihinde alındı

MEB. (2018). <http://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx>. Mayıs 23, 2018 tarihinde alındı

Miller, C. S. (2004). Selected Influences on Secondary Principals' Decisions to Adopt web-Based Courses Into Their Curriculum (Doktora Tezi). The Faculty of the College of Education of Ohio University: 2004.

Öçal, M. F., & Şimşek, M. (2017). "Matematik Öğretmen Adaylarının FATİH Projesi ve Matematik Eğitiminde Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri". Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry (TOJQI), 8(1), 91-121.

Özel, E. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum ve Davranışları. Doğu Coğrafya Dergisi, 19, 129-144.

Pamuk, S., Çakır, R., Ergun, M., Yılmaz, H. B., & Ayas, C. (2013). "Öğretmen ve Öğrenci Bakış Açısıyla Tablet PC ve Etkileşimli Tahta Kullanımı: FATİH Projesi Değerlendirmesi". Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 13(3), 1799-1822.

Pizarro, R. E. (2010). The Lived Experience and Perceptions of Being a Distance Learner: a Phenomenological Study of a Web-Based Education Program in Latin America (web-Latina) (Doktora Tezi). Las Cruces, New Mexico: New Mexico State University.

Safran, M., & Bahri , A. (2016). "Yapılandırmacı Eğitim Tartışmaları Işığında Sosyal Bilgiler" Sosyal Bilgiler Eğitimi (Ed. Dursun Dilek). Pegem Akademi.

Seyidoğlu, H. (2003). Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı. İstanbul: Kurtiş Matbaası.

Torun, F. (2011). Çocuk Hakları Öğretiminde Oyun Yönteminin Başarıya, Kalıcılığa ve Tutuma Etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Adıyaman: T.C. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı.

Tutar, M. (2015). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Sitesine Yönelik Olarak Öğretmenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Yüksek Lisan Tezi). Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı.

Tüysüz, C., & Çümen, V. (2016). "Eba Ders Web Sitesine İlişkin Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri". Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(3), 278-296.

Vural, R. A., & Ceylan, V. K. (2016). "Fatih Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursunun Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi". Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı	Mahmut Serkan YERLİ
Uyruğu	Türkiye Cumhuriyeti
Doğum Tarihi ve Yeri	03/12/1977 ADIYAMAN
E-Posta	syerli77@hotmail.com

Eğitim Derecesi	Okul/Program	Mezuniyet Yılı
Lise	Açık Öğretim, Sosyal Bilimler	2000
Üniversite	Gaziantep Üniversitesi, Adıyaman Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler Öğretmenliği	2007
Üniversite	Adıyaman Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, El Sanatları Bölümü, Mimari ve Dekoratif Sanatlar Programı	Devam Ediyor
Yüksek Lisans	Ahmet Yesevi Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Tezsiz Y.L.	2014

İş deneyimi, Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
18	Adıyaman Bilim ve Sanat Merkezi	Sosyal Bilimler Öğretmeni
Yabancı Dil	İngilizce, YÖKDİL: 43	
Yayımlar	Bildiri: Ortaokul Öğrencilerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Geçen Osmanlıca Kavramları Anlama Düzeyi. Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Sempozyumu Denizli-2016 Materyal: Haritaların Dili. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Materyal ve Etkinlik Yarışması Kataloğu. 2016 Tezsiz Yüksek Lisans Bitirme Projesi: Okul Örgütlerinde İnsan Kaynakları Yönetiminde Motivasyon. 2014	

EKLER LİSTESİ

Ek-1: Pilot Uygulama Araştırma İzin Belgesi

Ek-2: Başarı Testi Pilot Uygulama

Ek-3: Başarı Testi

Ek-4: Araştırma İzin Belgesi

Ek-5: EBA İçerik Resimler

Ek-6: Sınıf İçi Etkinlik Görselleri

Ek-7: Kitap Etkinlik ve İçerik Örnekleri

Ek-1. Pilot Uygulama Araştırma İzin Belgesi

**T.C.
ADİYAMAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü**

Sayı :48278708/150.01/4181584
Konu : Bilimsel Araştırma İzni

29.03.2017

**ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)**

İlgi: 07/03/2017 tarih ve 78595772-300-1436 sayılı yazınız.

Üniversiteniz İlköğretim Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Mahmut Serkan YERLİ'nin " Sosyal Bilgiler Öğretiminde Etkileşimli Bilişim Ağı (EBA) Uygulamasının Derse Katkısı" konulu tez çalışması kapsamında Adıyaman Besni İlçesine Bağlı Şambayat Merkez Ortaokulu 6 Sınıf öğrencilerine yönelik gönüllülük esasına göre anket uygulaması yapması Valilik Makamının 28/03/2017 tarih ve 48278708-150.01-4129350 sayılı onayı ile uygun görülmüş olup söz konusu onay ile mühürlü veri toplama araçları yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

**Mete KIZILKAYA
Millî Eğitim Müdürü**

Eklere:

- Valilik Onayı
- Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği
- Tez Öneri Formu
- Kazanım Kavrama Testi

Güvenli Elektronik İmza
2017.03.29
20
Alfuh YILMAZ
Sof

Atatürk Biv İl Millî Eğt. Müd. Merkez/ADİYAMAN
Elektronik Ağ: www.adiyaman.meb.gov.tr
e-posta: adiyamantemelegitim@igmm.com

Ayrıntılı bilgi için: S.BOYAR VHKİ.
Tel : (0 416) 216 11 81
Faks : (0 416) 216 45 70

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden: 68eb-8db4-378a-8586-4065 kodu ile teyit edilebilir.

Ek-2. Başarı Testi Pilot Uygulama

Adı Soyadı :

Sınıfı :

ÜLKEMİZ VE DÜNYA ÜNİTESİ TEST SORULARI

1. Aşağıdakilerden hangisi dünya üzerindeki nüfusun dağılışına etki eden beşeri faktörlerden biri değildir?

- A) İklim B) Ticaret C) Ulaşım D) Sanayi

2. Dünya nüfusu incelendiğinde akarsu vadilerinin yoğun nüfuslu alanlar olduğu görülmektedir.

Bu durumun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulaşımın kolay olması B) Denize yakınlık
C) Yükseltinin azlığı D) Tarım alanlarının bulunması

3. Dünya nüfusunun en fazla olduğu kıta Asya kıtasıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenlerinden biri değildir?

- A) Başka kıtalardan göç alması B) Tarım alanlarının geniş olması
C) Doğum oranının fazlalığı D) İklimin elverişli olması

4. İklimi elverişsiz olmasına rağmen yeraltı zenginliklerinin fazlalığı nedeniyle nüfusun ve yerleşmenin fazla olduğu ülkeler vardır.

Aşağıdaki ülkelerden hangisi buna örnek gösterilebilir?

- A) Türkiye B) Rusya C) Japonya D) Arjantin

5. Sanayinin ve ticaretin geliştiği ülkelerde nüfusun büyük bir bölümü şehirlerde yaşar.

Aşağıdaki ülkelerin hangisinde şehir nüfusu daha azdır?

- A) İngiltere B) Fransa C) Mısır D) İsveç

6. Sanayinin ve ticaretin geliştiği alanlarda nüfus yoğundur.

Aşağıdaki yerlerden hangisi nüfusun yoğun olduğu yerlerden değildir?

- A) Batı Avrupa B) Antartika C) Kuzey Amerika D) Güneydoğu Asya

7. Ülkemizin dışarıya sattığı ürünler arasında tarıma dayalı sanayi ürünleri önemli bir yer tutar.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Ülkemizin iklimi tarıma uygundur. B) Tarım ürünü çeşidi fazladır.
C) Sanayi bitkilerinin ekimi yaygındır. D) Ülkemizde ağır sanayi gelişmiştir.

8. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin ithal ettiği ürünlerden biri değildir?

- A) Doğalgaz B) Bor C) Ham petrol D) Elektronik eşyalar

9. Orta Asya ülkelerinde dokuma sanayi oldukça gelişmiştir.

Bu durumun **en önemli** nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulaşımın kolay olması B) İşgücünün fazlalığı
C) Hammaddenin bol olması D) Yeryüzü şekillerinin sadeliği

10. Türkiye'nin dış ticaretinde hangi ülkenin payı diğerlerine göre daha fazladır?

- A) Almanya B) Yunanistan C) İran D) Suriye

EK-2,S.3

19.Küresel ısınma tüm dünya ülkelerini ilgilendiren küresel bir sorun haline gelmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi küresel ısınmanın yol açtığı zararlardan biri olamaz?

- A)Tarım alanlarının azalması
B)Doğal afetlerin çoğalması
C)Susuzluk sorununun yaşanması
D)Hızlı nüfus artışı

20.Bir doğal felakette insanlar hiç tanımadıkları insanlara karşılıksız maddi ve manevi yardımda bulunurlar, onları kendi evlerinde misafir ederler.

Bu durumun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A)İnsanların karşılık beklemleri
B)Kanunlarda yer alması
C)İnsanlık görevleri olduğu düşüncesi
D)Acıma duygularının artması

21. Çevre felaketleri, doğal afetler sonucunda meydana gelen deprem, küresel ısınma ve nükleer kazalar meydana gelmektedir. Yaraların sarılması için uluslararası kurumlar yardımlaşırlar.

Aşağıdakilerden hangisi bu kurumlar arasında sayılamaz?

- A)Türk kızılayı
B)Kızılhaç örgütü
C)Dünya Sağlık Örgütü
D)NATO

22. "Marmara deprem felaketinde Japonya Türkiye'nin yardımına koştu "

Yukarıda verilen gazete haberine göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A)Doğal afetlerde tüm dünya ülkelerinin yardım etme zorunlulukları vardır.
B) Japonya'da doğal afet yaşanması ihtimali azdır.
C)Doğal afetlerde ülkeler arası dayanışma örneği verilmiştir.
D)Türkiye'de Japonya'ya oranla daha fazla doğal afet yaşanmaktadır.

23.Aşağıdakilerden hangisi tüm dünya ülkelerini ilgilendiren bir sorun değildir?

- A)Küresel ısınma
B)İşsizlik
C)Susuzluk
D)Savaşlar

24. . Karadeniz'e kıyısı olan ülkeler Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi'ni imzalamışlardır.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinin bu sözleşmede taraf ülkeler arasında değildir?

- A)Yunanistan
B) Türkiye
C)Romanya
D) Rusya Federasyonu

25.Uluslararası etkinlikler;

I. Ülkelerin turizm değerleri tanıtılır.

II. Ülke ekonomisine katkı sağlar.

III. Toplumlar arası ayrışmalara neden olur.

Verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III

26.Dünyada, barış ve dostlukları pekiştiren ulusal ve uluslararası etkinlikler düzenlenmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu etkinliklerden biri değildir?

- A)Dünya Bankası Toplantıları
B) Dünya Futbol Şampiyonası
C)23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
D) Olimpiyat Oyunları

EK-2,S.4

27. Ülkemizde ve dünyanın birçok ülkesinde uluslararası kültür, sanat, fuar ve spor etkinlikleri yapılmaktadır. Bu etkinliklere, kültür farkı gözetmeksizin birçok ülkeden insanlar katılmaktadır. Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Etkinlikler toplumların konuşma dillerini değiştirmiştir.
B) Etkinlikler kültürel etkileşime katkı sağlamıştır.
C) Etkinliklerin ülke ekonomisinin canlanmasına fazla etkisi olmamıştır.
D) Etkinlikler kültürel farklılıkları ortadan kaldırmıştır.

28. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin tanıtımına katkı sağlamamıştır?

- A) Antalya Film Festivali B) İstanbul Park(Formula1) C) Üniwersiad 2005 D) Çin Malları Fuarı

29. I. Kültürlerini tanıtmaya fırsatı bulurlar.
II. Ticari faaliyetlerini artırır.
III. Teknolojiyi yakından takip etme fırsatı bulurlar.
IV. Başka ülkeleri zayıflatmaya çalışırlar.

Kültür, sanat, fuar ve spor faaliyetleri ülkeler arasındaki ilişkileri etkiler. Yukarıda verilenlerden

hangisi ya da hangileri bu etkilerdendir?

- A) Yalnız IV B) I,II ve III C) I,II ve IV D) I,II,III ve IV

30. Ankara'da Atatürk Kültür merkezinde her sene Uluslararası Hediyelik Eşya Fuarı düzenlenir. Farklı ülkelerden, farklı kültürleri yansıtan ürünler alıcılara sunulur.

Aşağıdakilerden hangisi bu etkinliğin faydalarından biri değildir?

- A) Kültürümüzün tanıtılması B) Kültürlerarası etkileşim
C) Farklı kültürel öğeleri tanıma D) Eğitimdeki sorunlara çözüm

Teşekkürler

Cevap Anahtarı

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

EK-3. Başarı Testi

Adı SOYADI:

Sınıfı/Numarası:

ÜLKEMİZ VE DÜNYA ÜNİTESİ AKADEMİK BAŞARI TESTİ

1. Aşağıdakilerden hangisi dünya üzerindeki nüfusun dağılışına etki eden beşeri faktörlerden biri değildir?

- A) İklim B) Ticaret C) Ulaşım D) Sanayi

2. İklimi elverişsiz olmasına rağmen yeraltı zenginliklerinin fazlalığı nedeniyle nüfusun ve yerleşmenin fazla olduğu ülkeler vardır.

Aşağıdaki ülkelerden hangisi buna örnek gösterilebilir?

- A) Türkiye B) Rusya C) Japonya D) Arjantin

3. Sanayinin ve ticaretin geliştiği alanlarda nüfus yoğundur.

Aşağıdaki yerlerden hangisi nüfusun yoğun olduğu yerlerden değildir?

- A) Batı Avrupa B) Antartika C) Kuzey Amerika D) Güneydoğu Asya

4. Ülkemizin dışarıya sattığı ürünler arasında tarıma dayalı sanayi ürünleri önemli bir yer tutar.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Ülkemizin iklimi tarıma uygundur. B) Tarım ürünü çeşidi fazladır.
C) Sanayi bitkilerinin ekimi yaygındır. D) Ülkemizde ağır sanayi gelişmiştir.

5. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin ithal ettiği ürünlerden biri değildir?

- A) Doğalgaz B) Bor C) Ham petrol D) Elektronik eşyalar

6. Orta Asya ülkelerinde dokuma sanayi oldukça gelişmiştir.

Bu durumun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulaşımın kolay olması B) İşgücünün fazlalığı
C) Hammaddenin bol olması D) Yeryüzü şekillerinin sadeliği

7. Türkiye Körfez ülkeleri ile Avrupa kıtası arasında köprü konumundadır.

Bu durum Türkiye'de aşağıdaki ekonomik faaliyetlerin hangisinin gelişmesine daha çok katkı sağlamıştır?

- A) Ticaret B) Tarım C) Turizm D) Hayvancılık

8. Türkiye, Yunanistan ve İspanya gibi ülkelerde turizm önemli bir ekonomik faaliyettir.

Bu durumun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüzölçümünün geniş olması B) Yeryüzü şekillerinin sadeliği
C) Akdenize kıyısının olması D) Nüfus yoğunluklarının fazla olması

9. Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ve Türkiye arasında ortak bir kültür birliği vardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu kültür birliğine örnek değildir?

- A) Atasözlerindeki benzerlik B) Nevruz bayramının kutlanması
C) Dilimizdeki benzerlikler D) Benzer tarım ürünlerinin yetiştirilmesi

EK-3,S.2

10. Aşağıdakilerden hangisi Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın (TİKA) kuruluş amaçlarından biri değildir?

- A) Türk dilini konuşan ülkeler ile işbirliği yapmak
- B) Türk dilinin konuşulduğu ülkelerin kalkınmalarına yardımcı olmak
- C) Ülkemizin komşuları dışındaki ülkelerle işbirliğine girmemek
- D) Türk Cumhuriyetleri ile sosyal ve kültürel işbirliğini geliştirmek

11. "Dünya milletlerinin mutluluğuna çalışmak, kendi huzur ve mutluluğuna çalışmak demektir."

Yukarıdaki sözle Atatürk aşağıdakilerden hangisinin üzerinde durmuştur?

- A) Ekonomik işbirliğinin
- B) Sanayileşmenin
- C) Millet sevgisinin
- D) Dünya barışının

12. Küresel ısınma tüm dünya ülkelerini ilgilendiren küresel bir sorun haline gelmiştir. Aşağıdakilerden hangisi küresel ısınmanın yol açtığı zararlardan biri olamaz?

- A) Tarım alanlarının azalması
- B) Doğal afetlerin çoğalması
- C) Susuzluk sorununun yaşanması
- D) Hızlı nüfus artışı

13. Bir doğal felakette insanlar hiç tanımadıkları insanlara karşılıksız maddi ve manevi yardımda bulunurlar, onları kendi evlerinde misafir ederler.

Bu durumun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) İnsanların karşılık beklemeleleri
- B) Kanunlarda yer alması
- C) İnsanlık görevleri olduğu düşüncesi
- D) Acıma duygularının artması

14. Çevre felaketleri, doğal afetler sonucunda meydana gelen deprem, küresel ısınma ve nükleer kazalar meydana gelmektedir. Yaraların sarılması için uluslararası kurumlar yardımlaşır.

Aşağıdakilerden hangisi bu kurumlar arasında sayılamaz?

- A) Türk kızılayı
- B) Kızılağaç örgütü
- C) Dünya Sağlık Örgütü
- D) NATO

15. "Marmara deprem felaketinde Japonya Türkiye'nin yardımına koştu"

Yukarıda verilen gazete haberine göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Doğal afetlerde tüm dünya ülkelerinin yardım etme zorunlulukları vardır.
- B) Japonya'da doğal afet yaşanması ihtimali azdır.
- C) Doğal afetlerde ülkeler arası dayanışma örneği verilmiştir.
- D) Türkiye'de Japonya'ya oranla daha fazla doğal afet yaşanmaktadır.

16. Aşağıdakilerden hangisi tüm dünya ülkelerini ilgilendiren bir sorun değildir?

- A) Küresel ısınma
- B) İşsizlik
- C) Susuzluk
- D) Savaşlar

17. Dünyada, barış ve dostlukları pekiştiren ulusal ve uluslararası etkinlikler düzenlenmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu etkinliklerden biri değildir?

- A) Dünya Bankası Toplantıları
- B) Dünya Futbol Şampiyonası
- C) 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
- D) Olimpiyat Oyunları

EK-3,S.3

18. Ülkemizde ve dünyanın birçok ülkesinde uluslararası kültür, sanat, fuar ve spor etkinlikleri yapılmaktadır. Bu etkinliklere, kültür farkı gözetmeksizin birçok ülkeden insanlar katılmaktadır. Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?
- A) Etkinlikler toplumların konuşma dillerini değiştirmiştir.
B) Etkinlikler kültürel etkileşime katkı sağlamıştır.
C) Etkinliklerin ülke ekonomisinin canlanmasına fazla etkisi olmamıştır.
D) Etkinlikler kültürel farklılıkları ortadan kaldırmıştır.

19. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin tanıtımına katkı sağlamamıştır?
- A) Antalya Film Festivali B) İstanbul Park(Formula1) C) Üniwersiad 2005 D) Çin Malları Fuarı

20. I. Kültürlerini tanıtmaya fırsatı bulurlar. II. Ticari faaliyetlerini artırır.
III. Teknolojiyi yakından takip etmeye fırsatı bulurlar. IV. Başka ülkeleri zayıflatmaya çalışırlar.
Kültür, sanat, fuar ve spor faaliyetleri ülkeler arasındaki ilişkileri etkiler. Yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri bu etkilerdendir?
- A) Yalnız IV B) I,II ve III C) I,II ve IV D) I,II,III ve IV

Cevap Anahtarı

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				

Ek-4. Araştırma İzin Belgesi

T.C.
ADİYAMAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı :48278708/150.01/2656873
Konu :Bilimsel Araştırma İzni

07.02.2018

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ADİYAMAN

İlgi: a)Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün
10/01/2018 tarih ve 78595772-300-203 sayılı yazısı.
b)30/01/2018 tarihli Araştırma Değerlendirme Komisyonu Kararı.

Adıyaman Üniversitesi İlköğretim Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Mahmut Serkan YERLİ'nin "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Etkileşimli Bilişim Ağı (EBA) Uygulamasının Derse Katkısı İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında Adıyaman Merkez Türkiye Petrolleri Ortaokulu 6. Sınıf öğrencilerine gönüllülük esasına göre anket uygulama yapması uygun görülmektedir.
Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ömer Faruk GÜNEŞ
Müdür a.
Millî Eğitim Şube Müdürü

OLUR
07.02.2018

Mete KIZILKAYA
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

EK-5,S.2

The screenshot shows the EBA Ders website interface. The browser address bar displays the URL: ders.eba.gov.tr/proxy/VCollabPlayer_v0.0.209/index.html#/main/curriculumContent/eba/6/sosby?currid=0bf267fd3c075ebc0e314572374995dd&type=1&backID=c1b43e.... The website header includes the EBA Ders logo, a search bar, and the user name MAHMUT SERKAN YERLİ. The left sidebar contains navigation options: DERSLER, Konular, Sınavlar, Ders Listeleri, Çalışma Takibi, Raporlar, SINIFLARIM VE GRUPLARIM, DOSYALARIM, İÇERİK ÜRETİMİ, SORU VE SINAV SİSTEMİ, and YARDIM. The main content area features a video player titled 'Dünya'da Nüfus ve Ekonomik Faaliyetler' with a play button and 'SIRALI ANLATIM' label. Below the video player are three thumbnails: 'Nüfus Dağılımını Etkileyen Faktörler', 'Özet - Dünya'da Nüfus ve Ekonomik Faaliyetler', and 'Dünya Siyasi Haritası'. A fourth thumbnail, 'Dünya Fiziki Haritası', is also visible. The Windows taskbar at the bottom shows the system tray with the date 14.5.2018 and time 21:42.

The screenshot shows the EBA Ders website interface. The browser address bar displays the URL: ders.eba.gov.tr/proxy/VCollabPlayer_v0.0.211/index.html#/main/curriculumResource?resourceID=0ba109c30e6b446e1d3945e0288be260&resourceTypeID=3&loc=10&lo.... The website header includes the EBA Ders logo, a search bar, and the user name MAHMUT SERKAN YERLİ. The left sidebar contains navigation options: DERSLER, Konular, Sınavlar, Ders Listeleri, Çalışma Takibi, Raporlar, SINIFLARIM VE GRUPLARIM, DOSYALARIM, İÇERİK ÜRETİMİ, SORU VE SINAV SİSTEMİ, and YARDIM. The main content area features a video player titled 'VİTAMİN' with a play button and a progress bar showing 00:25 / 01:23. The video content shows a map of Europe and a compass. Below the video player, there is a caption: 'Bu canlılandırmada dış ticaret, ithalat ve ihracat terimlerini, ülkemizin ithal ve ihrac ettiği başlıca ürünlere öğrenebilirsiniz.' and buttons for 'LISTEYE EKLE', 'ÇALIŞMA GÖNDER', and 'RAPOR'. The Windows taskbar at the bottom shows the system tray with the date 19.5.2018 and time 22:14.

EK-5,S.3

The screenshot shows a web browser window displaying the EBA Ders website. The page is titled 'SOSYAL BİLGİLER TOPLUMLAR ARASI ETKİLEŞİM' and features a section for 'ÖZET' (Summary). The summary text discusses the concept of social interaction and its importance in modern society, mentioning the role of festivals, fairs, and cultural events. It also notes that international activities provide a platform for mutual learning and collaboration.

SOSYAL BİLGİLER TOPLUMLAR ARASI ETKİLEŞİM

ÖZET

Toplumlar Arası Etkileşim

İnsanların ve toplumların birbirlerinden etkilenmesine, birbirlerine bilgi ve kültür gibi kendi birikimlerini aktarmasına **etkileşim** denir. Günümüzde, ülkemizde ve dünyanın birçok yerinde düzenlenen festivaller, fuarlar, kültür, sanat ve spor etkinlikleri toplumlar arası etkileşimi sağlayan önemli faaliyetlerdir. Farklı milletlerden ve kültürlerden insanlar, düzenlenen bu uluslararası etkinliklerde bir araya gelerek karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmakta ve yeni projelerin temellerini atma imkânı bulmaktadırlar.

Örneğin temellerini Gazi Mustafa Kemal'in attığı; ülkemizin dünya ile ticari ilişkilerini arttırmada, kültürel değerlerimizin tanıtılması ve paylaşılmasında çok önemli bir yere sahip olan İzmir Enternasyonal Fuarı 1923'ten beri kapılarını konuklarına açmaktadır. Fuarı başta ülkemizden olmak üzere, çeşitli ülkelere ait binlerce şirket katılmakta, ürünlerini sergilemekte

TEZ EBA - Google Chr... S Skype Word - Word Serkan Yeri TEZ [...

22:21 19.5.2018

Ek-6. Sınıf İçi Etkinlik Görselleri

EK-6,S.2

EK-6,S.3

EK-6,S.4

Ek-7. Kitap Etkinlik ve İçerik Örnekleri

HER YERDE YAŞAMAK MÜMKÜN MÜ?

Hazırlık çalışması

İnsanlar genellikle hangi coğrafi özelliklerdeki bölgelere yerleşmek isterler? Neden? Söyleyiniz.

☞ Bir Dünya siyasi haritasından Türkiye'nin Dünya üzerindeki konumunu inceleyiniz.

Türkiye, coğrafi olarak Avrupa ve Asya kıtaları arasındaki bir geçiş noktasında yer almaktadır. Bu iki kıta arasında bir köprü görevi yapmaktadır. Türkiye'nin coğrafi konumunun tarih boyunca büyük bir önem taşıdığı görülmektedir. Bizden önce de Anadolu'da birçok devlet kurulmuş; Anadolu büyük ve önemli uygarlıklara ev sahipliği yapmıştır.

Ülkemizin sahip olduğu boğazlar, Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin Ege ve Akdeniz'e açılan kapısıdır. Avrupa ülkeleri, zengin petrol yataklarına sahip olan Orta Doğu ülkeleriyle ülkemiz üzerinden bağlantı kurmaktadır.

Türkiye, zengin yer altı ve yer üstü kaynaklarına sahiptir. Dünya ülkeleri açısından çok önemli bir yeri olan bor, demir gibi yer altı kaynakları ülkemizde çokça bulunmaktadır. Akarsu ağı, gölleri ve verimli tarım arazileri ile yer üstü kaynakları bakımından da zengin olan ülkemiz, ayrıca büyük bir tarımsal üretim potansiyeline sahiptir. Genç ve dinamik nüfusun varlığı da tüm bu coğrafi özelliklere eklenince ülkemizin Dünya üzerindeki önemi iyice artmaktadır.

☞ Yukarıda bahsedilen bu özelliklerin ülkemize sağladığı avantajlar sizce neler olabilir? Söyleyiniz.

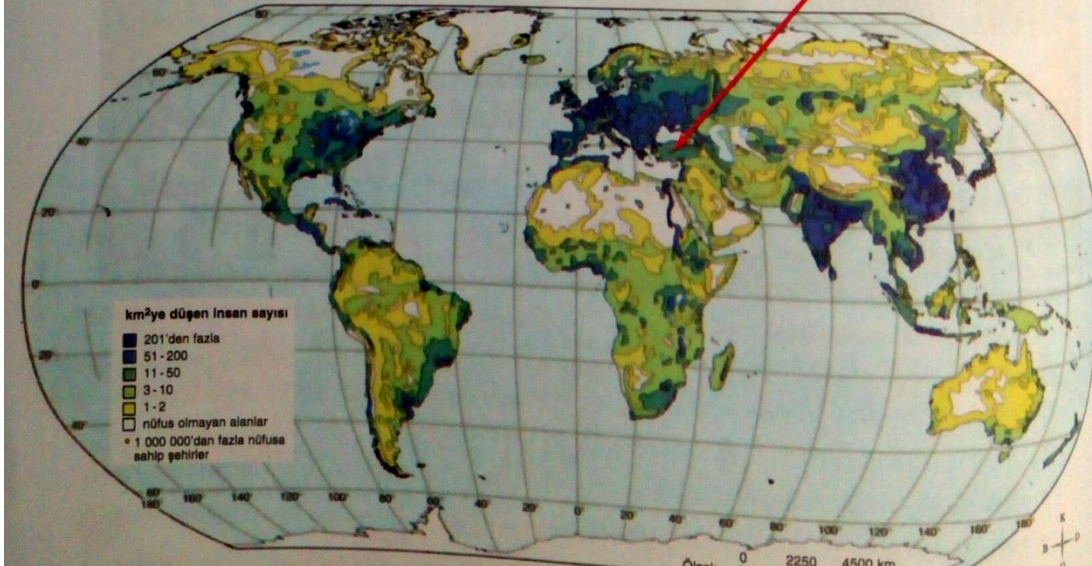
Bir ülkenin ekonomisini güçlendiren unsurlardan biri de nüfustur. Nüfusun eğitilmiş oluşu, genç ya da yaşlı oluşu, ülke genelindeki dağılışı gibi özellikler de ekonomiyi etkiler.

☞ Nüfusun bazı yerlerde yoğun, bazı yerlerde çok seyrek olmasının nedeni sizce ne olabilir? Açıklayınız.

Dünya'nın her bölgesinde nüfus yoğunluğu farklıdır. Nüfusun dağılımında çeşitli faktörler etkili olmaktadır. Bunlar; iklim, bitki örtüsünün dağılışı, toprak verimliliği, su kaynaklarının varlığı ve yeryüzü şekilleri gibi doğal faktörlerdir.

Istanbul	14 657 434 kişi
Ankara	5 270 575 kişi
İzmir	4 168 415 kişi
Bursa	2 842 547 kişi

Bazı şehirlerimizin 2015 yılındaki toplam nüfus miktarları (TÜİK, 2016)

Belirli bir alanda yaşayan insan sayısı **nüfus yoğunluğu** olarak adlandırılır. Nüfus yoğunluğu, bir ülke ya da bir bölgedeki toplam nüfusun o ülke ya da bölgenin yüz ölçümüne bölünmesiyle belirlenir. Yani kilometrekareye düşen insan sayısı, nüfusun seyrek ya da yoğun olduğunu gösterir.

Fotoğraf 5.1: Japonya'nın Tokyo Limanı'ndan bir görünüm

Fotoğraf 5.2: Antarktika buzullarından bir görünüm

Fotoğraf 5.3: Avustralya'nın Ayers Rock (Eyrs Rak) dolaylarından bir görünüm

Harita 5.1'i ve Fotoğraf 5.1, 5.2, 5.3'ü inceleyiniz. Nüfusun dağılışında etkili olan doğal faktörleri dikkate alarak bu faktörlerin nüfus dağılışını nasıl etkilediğini açıklayınız. Haritaya göre Dünya'nın hangi bölgelerinde nüfus yoğunluğu fazladır? Belirtiniz.

Dünya nüfus yoğunluğu haritasına göre Ekvator ve kutuplar çevresinde nüfus yoğunluğu nasıldır? Harita 5.1 ile Ders Kitabı'nızın 123. sayfasındaki Harita 5.3'ü karşılaştırarak bu durumun nedenleri ile ilgili neler söyleyebilirsiniz? Belirtiniz.

Tablo 5.1: Sayım Yıllarına Göre Bazı Ülkelerin Nüfus Miktarları

Ülkeler	Sayım Yılları	Yüz ölçümleri (km ²)	Nüfus miktarları
Türkiye	2015	785.347	78.741.053
Brezilya	2015	8.511.965	207.847.528
Hindistan	2015	3.287.590	1.311.050.527
Çin	2015	9.596.960	1.371.220.000
Japonya	2015	377.835	126.958.472
Almanya	2015	357.021	81.679.769
Mısır	2015	1.001.450	91.508.084

www.worldbank.org

Tablo 5.1'e göre Dünya nüfusunun dağılışı ile ilgili neler söyleyebilirsiniz? Açıklayınız.

İnsanlar, yaşadıkları çevreyi ihtiyaçlarına göre şekillendirir. Başlangıçta nüfusun dağılışında doğal faktörlerin etkisi önemli gibi görünse de insanın yaşadığı çevreyi sürekli kendi lehine değiştirdiği bir gerçektir. Bu nedenle nüfusun dağılışında etkili olan tarım, ulaşım, ticaret, turizm, yer altı ve yer üstü kaynakları gibi beşerî faktörler öne çıkar.

Harita 5.1 ile atlaslarınızdaki Dünya siyasi haritasını karşılaştırarak nüfusun yoğun olduğu ülkeleri defterinize listeleyiniz.

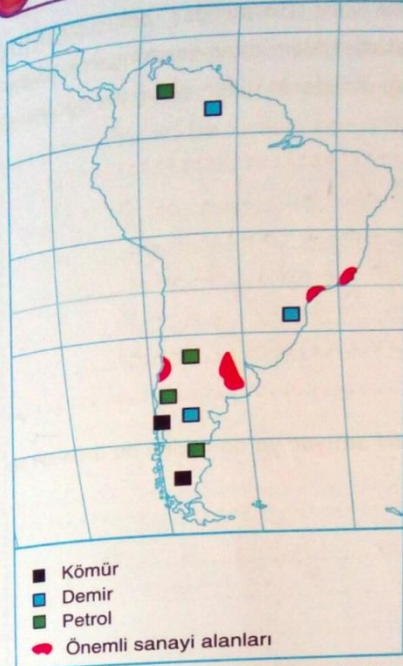
Tartışma: Nüfus artış hızının az olduğu Avrupa ülkelerinde genç nüfus azalırken yaşlı nüfus oranı artmaktadır. Ülkemizde genç ve dinamik nüfusun fazla olduğu düşünüldüğünde bu durumun ülkemize ne tür avantajlar sağlayacağını arkadaşlarınızla tartışınız.

ÖÇK

s. 96, 1. Etkinlik: s. 97, 2. Etkinlik

4. Etkinlik: Doğru ve Yanlış İfadeleri Buluyorum

Harita: Güney Amerika kıtası maden dağılışı

Harita: Güney Amerika kıtası (siyasi)

Ölçek 0 1000 2000 3000 4000 km

Yukarıda verilen Güney Amerika kıtasına ait haritaları inceleyiniz. Ders Kitabı'nın 120. sayfasındaki haritadan da yararlanarak aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" yazınız.

1. Güney Amerika kıtasında yer alan Şili ve Arjantin'de sanayi ve maden alanları yoğundur.
2. Kıtanın orta kesimleri sanayinin en gelişmiş olduğu alanlardır.
3. Güney Amerika kıtasında petrol, diğer madenlere göre daha az dağılışı göstermektedir.
4. Kıtada çıkartılan madenler, nüfusun eşit dağılışı sağlamıştır.
5. Kıtada sanayinin ve maden alanlarının bulunduğu yerler yoğun nüfusludur.
6. Kıtadaki önemli sanayi alanları, madenlerin dağılışı ile paralellik göstermektedir.
7. Nüfus yoğunluğunun fazla olduğu kıtanın kuzey kıyılarında hiçbir maden çıkarılmamaktadır.

7. Etkinlik: Boyama Yapıyorum

a. Ülkemizin dış ticaretinde önemli bir yere sahip olan ülkeleri Ders Kitabı'nın 126. sayfasındaki grafiklerden yararlanarak tespit ediniz. Atlaslarınızdaki Dünya siyasi haritasından da yararlanarak ithalat yaptığımız ülkeleri aşağıdaki harita üzerinde mavi, ihracat yaptığımız ülkeleri ise kırmızı renge boyayınız.

Harita: Dünya siyasi dilsiz

b. İnternette www.tuik.gov.tr adresine giriniz. Buradan "Konularına Göre İstatistikler" bölümünden "Dış Ticareti" seçiniz. Oradan "Dış Ticaret İstatistiklerini" seçiniz. "İstatistiksel Tablolar ve Dinamik Sorgulama" bölümünden "Yıllara Göre Dış Ticaret"ten haritada gösterdiğiniz ülkelerle olan ithalat ve ihracatımızın yıllara göre değişimini araştırınız. Edindiğiniz bilgilerin önemli gördüğünüz bölümlerini aşağıya not ediniz.

Alınan yani ithalat oranı satılan yani ihracat oranının her sene daha fazla olduğunu. Her yıl bir sene ithalat ihracattan az olmuştur.